

Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a; salât ü selam Hz. Peygamber üzerine olsun.

Siz kıymetli okurlarımızla bir sayıda daha hemhâl olmanın hazzı içerisindeyiz, elhamdülillâh...

Üzerimize sağanak halinde yağın sıkıntılar o raddeye vardı ki artık sıradan hadiselermiş gibi algılamaya başladık maalesef...

Gün geçmiyor ki İslam coğrafyasının bir köşesinde kan ve gözyaşı akmasın; çocukların, masumların ve mazlumların feryatları arş-ı a'lâya yükselmesin!

Tarihin bir benzerine daha tanıklık etmediği bu insanlık dışı hadiselerin, maskesi her geçen gün iyiden iyiye düşen Batı(l) medeniyetinden kaynaklandığı ise aşikâr.

Fakat daha büyük bir sorun var ortada. O da "Allah'a, Kitâb'a ve Peygamber'e" iman ettiğini iddia eden İslam âleminin, yaşananlar karşısında âdeta üç maymunu oynuyor olması!

Hâlbuki Ümmet'i Muhammed, Allah katında yeryüzünün en izzetli ve güzide topluluğudur. Birbirine medfûndur. Onlar, bir binanın tuğlaları gibidir, birbirlerini yardımsız ve desteksiz bırakmaz, düşmana asla teslim etmez.

Durum bugün bahsedilenlerin tam tersi ise durup düşünmek gerekir.

Ümmet-i Muhammed'din seçkin bir ferdi olmak kolay mıdır peki? İşte bu hem kolaydır hem de zor...

Eğer bir müslüman, yüce Allah'ın hikmetli Kitâb'ında emrettiği hususlara samimi olarak inanıyor ise o kişi Allah'ın ahd ü emânı altındadır. Hz. Yezdân (c.c), bu gibilerin yâr ve yardımcısıdır.

Şeytana, hevâ ve hevesine uyup da iyi bir müslüman olduğunu iddia edenlere ise O'nun herhangi bir güvencesi yoktur.

Bu bakımdan hakiki bir mü'minin; yüce Kitâb'ın ve Hz. Peygamber'in (manen) ölü kalpleri diriltir, gönülleri şirkten ve şeytani duygu ve düşüncelerden arındıran emir ve tavsiyelerini gerçek anlamda içselleştirmesi gerekir.

İmân-ı kâmil, bir mü'minin en önemli hareket noktasıdır. Zira o, varlık tasavvurunu, dünya görüşünü ve hayata dair ne varsa hepsini bu iman cevheri üzerine inşa eder.

Hakiki imanın inceliklerini bizlere uygulamalı olarak gösteren ve tebliğ eden ise kuşkusuz Efendimiz Hz. Muhammed'dir (s.a.s).

Bu bağlamda Zuhûr ailesi olarak bizler, siz değerli okurlarımızı, kıymetli hocamız ve büyüğümüz Abdullah DEMİRCİOĞLU'nun her Cumartesi "Sünen-i Ebû Dâvûd" hadis dersine davet ediyoruz.

Bakî ve kevserî selamlar...

İçindekiler

Kerb-i Azîm

Abdullah DEMİRCİOĞLU / 3

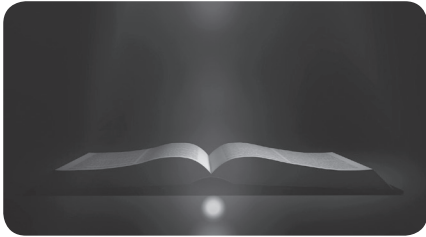
Büyük Göç

Fehmi YILMAZ / 5

Kötülüğü İyilikle Savmak

Doç. Dr. Durak PUSMAZ / 36

Eş-Şeyh Es-Seyyid

Hacı Muhammed Baba Kürki (K.s)

Dr. Abdulkadir EREN / 43

Niyâzi-ı Mısri / 7

Ankâzâde Köstendili Halil Efendi'nin

Tüti İhsan Efendi'ye Mektubu (23. Mektub) / 8

Beni Âdem'in Efendisine Şiirlerin Efendisi Olan Na'lar - 16

Tufan ATMACA / 12

Annelik

Yeşim Gezmiş TORTUM / 14

Kalp Huzuru ile Namaza Başla

Hız. Mevlânâ / 17

Profesörün İlk Namaz Heyecanı

Genç Kalemler / 19

İlmi Ehlienden Almak

Serkan ZEYBEKER / 21

Gidiş Nereye?

Zülcenâheyn / 24

Neye Yönelirsen Sen O'sun

Yalçın Albayrak / 26

O'nunla Bir Gün

Yusuף Selim İBİŞ / 28

Zahmet buyurdunuz Ya Resulallah! - Çanakkale

Süleyman ÖGE / 30

Çölde Yolculuk Eden İki Arkadaş / 31

Tasavvufsuz İslami Kalkınma Olmaz

Mehmet Şevket EYGİ / 32

Toprağın Üstü Güzel de Ya Altı?

Nurdan ADAK / 34

Biraz tefekkür. Tabiata bakarken...

Ayşe DEMİRCİOĞLU / 37

Gazali / 38

Hüdâyi Hazretleri'nin Nefis Terbiyesi / 42

7. Meclis

Pir Abdulkadir Geylani Hz. / 46

Delik Kırbalar / 48

Kerb-i Azîm

Abdullah DEMİRCİOĞLU

Büyük felaket veya büyük bela olarak tercüme edeceğimiz bu iki kelime Kur'ân-ı Kerim'in Saffât Suresinde geçmektedir. Saffât, saf tutmuş melekler manasına gelir. Her surede olduğu gibi bu surede de hâla insanların çözemediği, belki de hiç çözemeyeceği sırlar mevcuttur. Onun için Kur'ân-ı Kerim'in fethası, zammesi, kesresinin bahası biçilemeyecek özellikleri vardır.

Sûre 182 ayettir ve Mekke'de inmiştir. 1`den 4`e kadar olan ayetlere baktığımız zaman bunlarda ne sırlar görürüz! "Saf saf dizilmişlere, toplayıp süren-

lere, zikir okuyanlara yemin ederim ki, ilahınız bir-
dir." buyruluyor. Burada anlatılıp haber verilenlerin melekler olduğu söylenildiği gibi; bunların gök cisimleri, ruhlar, kudsi cevherler, Kur'ân ayetleri, âlimler ve gaziler olduğunu söyleyenler de vardır. Bu surede büyük felaket olarak haber verilen iki ayrı peygamber ümmeti vardır. Biri Hz. Nuh (as.) diğeri de Hz. Musa'dır (as.). Kavmini hidayete çağıran Hz. Nuh (as.) çok sıkıntılar çekip de bunalınca dua etti ve dedi ki;"Rabbim, ben mağlup durumdayım, bana yardım et!" Duası kabul edilerek kavmi suda boğulup gitti. Bu olay ana hatlarıyla diğer sure ve

ayetlerde kısım kısım anlatılarak insanlığın dikkati çekilmiş, inanmayanlar imana çağırılmış, müminlerin ise bunlardan ibret almaları hedeflenmiştir.

İşte burada, "Kendisini ve ailesini büyük felaketten kurtardık". (Saffât 76) buyrulmuştur. Büyük felaket başlamadan önce ilahi emir gereği hazırlıklar yapılmıştı. İşaret, "TENNUR/tandır"dan suyun fokur fokur ses çıkararak kaynaması idi. Bu hal olunca insanlar -ki bunların kadınlı erkekli 70-80 kişi olduklarını müfessirler söylerler- gemiye dolmuşlar; keçi, koyun gibi hayvanların cinslerinden de birer çift alınmıştı. Bu anlarda en acıklı manzarlardan biri de Nuh'un (as.) oğlunun birinin -ki adının Kenân olduğu söylenir- gemiye binmeyiştir. Babasının yalvarmaları kâr etmemiş, onun gözleri önünde boğulup gitmiştir. "Ben yükseklere, dağlara çıkarım." demişti de, kendisine "Bugün hiçbir kimseye kurtuluş yoktur!" denilmesini dinlemeymiştir. Yer ağzını açmış sularını fıskırtıyor, gökten yağmurlar güğümden boşalırcasına iniyordu. Yere göğe emir gelinceye kadar bu müthiş felaket devam etti, nihayet gemi Cudi Dağı'na indi ve bu müthiş felaket, tufan olayı bitti. İnanmayıp gemiye binmeyenler, kâmilin boğulup gittiler.

Bu surede büyük felaket olarak haber verilen olayların ikincisi de Hz. Musa'nın (as.) başından geçmiş olaydır. Ona ve kardeşi Harun'a, başta risâlet gibi bir nimet olmak üzere çeşitli nimetler verilmiş, başta Firavun olmak üzere Mısır halkına peygamberlik vazifelerini yerine getirmek için uzun mücadeleler vermişlerdi. Firavun ve askerleri her defasında onların karşısında mağlup olmalarına rağmen azgınlıklarına devam etmişlerdi. Hz. Musa'yı Cenâb-ı Allah, asanın ejderha olması, içtikleri suyun kan rengine dönüşmesi gibi dokuz mucize ile teyit ederek onların batıl inançlarını hâk-i yeksan etti. Nihayet Kızıldeniz'de boğulup gittiler.

Men Ensârî...

Yazımın başlığı belki dikkatlerinizi çekmiştir. Olay aslında Kur`ân diliyle haber verilmektedir. Bana yardım edici kimdir?

"Ensar" kelimesi Kur`ân-ı Kerim'de on bir defa geçmektedir. "Yardım eden" anlamındadır.

Bu husustaki bazı ayetlerin manaları şöyledir.

"Ne zaman ki İsa onların küfrünü hissedip anlayınca 'Bana Allah yolunda yardım edenlerim kimlerdir?' dedi. 'Havarilerde biziz' dediler. Bizler Allah'a iman ettik ve sen bizim Müslüman olduğumuza şahid ol!" (Âl-i İmrân,3/52)

Bu olayı diğer bir surede Kur`ân şöyle haber veriyor.

"Nitekim Meryem oğlu İsa, Havarilerine 'Bana yardım eden kimdir?' demişti." (Saf, 61/ 14)

Hz. İsa babasız, Cenâb-ı Allah'ın kudretine bir işaret olarak yaratılmış ve kavmine peygamber olarak gönderilmişti. Ona inananların on bir kişi oluşu, belli bir yaşta iken göğe çıkarılışı, öldürülmediği, kıyamete yakın geleceği ve çok önemli işler yapır, dünyanın bozulan dengesini düzelterceği, huzur ve refahın tekrar tesis edileceği, adaletin ikame olunacağı gibi birçok işler onun uhdesine tevdi olunmuştur. Bunu kimse değiştiremez. Bu işler kâinatın hâlikî tarafından ona verilmiştir. Bunlara iman etmek, ihlasla onları kabul etmek şeriata, onun getiricisi Rasûlullah'a saygının ve teslimiyetin ifadesidir. Aykırı düşünenler, bunların etrafında vaveylâ kopartanlara iltifat etmemek ve onları zenâdika olarak kabul etmek de tam iman ve teslimiyet sahibi olanların amel ve davranışlarından olacaktır. İşte Hz. İsa, peygamberliği anında on bir inananıyla yola çıkmış ama yolculuğu da kısa sürmüştür. Kendisi için takdir edilen tebliğ vazifesi, göklere ûrûc ile noktalanmış olup belki de bu yarım kalan vazifesini tamamlamak için ahir zamanda gönderilecek oluşunun da hikmeti budur. Onun göğe yükselişinden sonra, on bir olan inananların sayısında daha fazla artış olup olmadığı bilinmez. Yahut da diğer bir deyişle, bugün mevcut Hristiyanlıktaki tevhid akidesini zedeleyen; kişileri inançsız, müşrik durumuna düşüren baba-oğul-Ruhu'lkuds inaniştaki şekliyle devam etmiştir, bilemiyoruz. O sebeple Rasûlullah'ın "Ehl-i Kitâb'ı ne tasdik ediniz ne de yalanlayınız. Tam aksine biz Musa'ya ve İsa'ya inenin asıllarına iman ederiz, deyiniz". (Buharî, Şehadat, 24; l'tisam, 25; Ebu Davud, İlim, 2; İbnHanbel, Müsned, IV, 136) emirlerine uyarız.

Büyük Göç

Fehmi YILMAZ

Küresel fırtınalar insanlığın ortak mirası olan kadim değerlerimizi bir bir kökünden söküyor ve yerlerine postmodernist bakışın şüpheli tohumlarını ekliyor. Bizse yetenekli beyinlerin aramızdan ayrılmasına yaşıyoruz fakat trend mevzular etrafımıza bir sis perdesi çektiği için esas problemimizi göremiyoruz. Bir gıcırta duyuluyor ama zemin yok, neden?

Coğrafyamızda birçok hayatlar pozitivist ekollere adanmış iken, bazıları da ruh hastalıklarından arınmadığı halde manevi riyaset iddiasıyla peşindeki sürüklüyor. Güncel tasavvufi tariklerin kadim gelenekten ayrılarak ve neredeyse %95 oranında merasimleşerek suretten ibaret kalması, özsüz kabuklanması yani gerçek teolojik yaşamın ehl-i irfan ile birlikte öte dünyaya göç etmesi, dolayısıyla

yeni jenerasyona aktarılmaması ve toplumsal ruhun göç etmesi; gerçek problemimiz bu.

Eski(me) büyükler Peygamber'in صلى الله عليه وسلم ahirete göç etmesiyle dünyanın ruhsuz bir tırnak ya da et parçası gibi kaldığını ifade ederler. Evet, O'nun ayrılışı dünyadaki en büyük göç olmuş, bıraktığı miras da en ciddi miras olmuştu. Bizler ise o mirası kadim irfan geleneğinden temin edebiliyoruz. İrfan geleneği büyüklerinin gayesi de mukaddes mirası kaynağındaki halinde olduğu gibi halis, katışıksız ve tahir olarak yeni nesillere devretmekti.

Bugün adalet, ahlak, sahayet ve diğer insani erdemler artık eskisi kadar adalet, ahlak, sahayet ve diğerleri değiller. Bu kavramların genleri metamorfoza uğratıldı ve zamanın ruhu üzerine toprak örtüldü. Evvelde tarikat dendiğinde ne anlaşılıyordu, şimdiyse neler neler?

Tarihte insanların bilgisi ve imkanları azdı ama çağımız toplumları gibi depresif olmadılar. Bir toplumun ekonomi, enformasyon ve teknolojiye inanılmaz refah seviyelerine yükseldiği halde depresyon ilaçları satışlarının rekor düzeyde artması nasıl açıklanmalı? Depresif yaşamların küresel ilaç şirketleriyle veya nezleyi bile ortadan kaldıramayan modern tıpla yahut da sahte dinbilimciler ile istismar edilmesine nasıl tahammül edilebilir? Bu kaotik atmosferde kalmak isteyen beyin var mıdır? Peki, her şeyi bilen ama kendini bilmeyen beyinler göç ettikleri coğrafyada rahat ederler mi? İşte eski bilge insanlar bunun için vardı. Şöyle demişlerdi: "Esas mesele insanın kendi varlığından arınmasıdır, göç etmesidir."

Eski ariflerin sözlerine istihza ile esâtîru'l evvelin diyerek bilgi Batıdan gelmedikçe kabul etmeyen-

ler için ünlü bilim insanı Max Planck'ın dilinden de bu gerçeği konuşabiliriz: "Bilim, doğanın nihai gizemini çözemez çünkü biz, çözmeye çalıştığımız gizemin bir parçasıyız." İnsanlar savaşıyorlarsa iç dünyalarındaki savaşlarının bir sonucudur. İçindeki savaşı bitiremeyen, sulh sağlayamayan insan dışarıda da yapamaz. Eski büyükler öyle bir iç barışı sağlamışlardı ki tabiatüstü hallere büründüler. Kurtlar, kuşlar, dağlar, taşlar onları tanıdı. Beyin ve aklı da dışlamadılar. Onlarda kalkış noktası beyin, varış noktası kalpti. Beyin kalbe göç etti ve o oldu. Tatmayan ağyar ise bunu kabulleneemedi.

"İnsanlar hakkında Allah'a uy, Allah hakkında insanlara uyma" diyen o rehber insanlar öğrencilerine ölümlerden ölüm beğendirirlerdi. İki birbirine benzemez ölümden ilki her insanın tattığı biyolojik ölüm, diğeri ise sufilerin takipçilerine beğendirdikleri ölüm olan ölmeden önceki ölümdür. Bu daim diri olma hali olan ölmeden önce ölmek Hz. Talha (r.a) hakkındaki hadis-i şerifi hatırlatır bize.

Beyin avcılığı sadece küresel bir bilmece. Yüksek irfan geleneğinin unutulmuşu daha mühim bir kayıp. Unuttuğumuzu bile unuttuğumuz o manevi definenin üzerinde uyuyoruz. Bunu Celâleddin Rumî (k.s) de zamanında dile getirmiş. Hem öyle güzel anlatmış ki 150 milyondan fazla basılan ve dünya

tarihinde en çok satan on romandan biri olan Simyacı'nın yazarı Paulo Coelho - esinlenme ya da intihal diyebilirsiniz - onun eserindeki özlü hikayeyi örnek olarak kitabını yazmıştı. Değerlerimiz bu ve buna benzer yollarla Batıya doğru göç ediyor ve onların yalnız Batılılara ait olduğunu düşünüyoruz. En trajik olanı belki de bu.

Depresif yaşamların küresel ilaç şirketleriyle veya nezleyi bile ortadan kaldıramayan modern tıpla yahut da sahte dinbilimciler ile istismar edilmesine nasıl tahammül edilebilir? Bu kaotik atmosferde kalmak isteyen beyin var mıdır? Peki, her şeyi bilen ama kendini bilmeyen beyinler göç ettikleri coğrafyada rahat ederler mi? İşte eski bilge insanlar bunun için vardı. Şöyle demişlerdi: "Esas mesele insanın kendi varlığından arınmasıdır, göç etmesidir."

*Zuhûr-i kâinatın ma'deninin yâ Resûlallah
Rûmûz-i künt-i kenzin mahzeninin yâ Resûlallah
Beşer denen bu âlemde senin sûretle şahsındır
Hakikatte hüviyyette değilsin yâ Resûlallah
Vücûdun cümle mevcûdâtı nice câmi' olduysa
Dahi ilmin muhît oldu kamusun yâ Resûlallah
Dehânın menba'-ı esrâr-ı ilm-i men ledünnîdir
Hakaayık ilminin sen mahremisin yâ Resûlallah
Nê kim geldi cihâna hem dahi her kim gelisendir
İçinde cümlelerin ser askerisin yâ Resûlallah
Cihân bâğında insan bir şecerdir gayriler yaprak
Nebiler meyvedir sen zübdesisin yâ Resûlallah
Şefâat kılmasan -varlık Niyâzî'yi yoğ ederdi
Vücûdu zahmının sen merhemisin yâ Resûlallah*

Niyâzî-ı Mısırî

Ankâzâde Köstendilî Halîl Efendi'nin

Tûti İhsan Efendi'ye 23. Mektubu

Kâinatı murâd-ı ilâhîyesiyle halkeden, halkı henüz kendisini talep etmeye müdrik ve muktedir olmazken onlara esmâ'ını, sıfatını, ef'alini ve Zâtını bilebilme kuvvesini bahşeden, her şeyin kendisini zikre mecbur ve mahkûm olduğu ve varoluşun ancak O'nun zikriyle dâim olduğu, zikrinin ve fikrinin insanlığı zulmetten nura ve sırat-ı müstakime hidayet eylediği, esmâ'ı güzel, sıfatı ve ef'ali güzel, zül-Celâl ve'l-Kemâl Hazret-i Mevlâ- yı Müteâl, Kuddûs, Kadir, Kavî, Raûfu'r-rahîm ve Erhamu'r-rahîmîn ve Rabbü'l-âlemin, Sultan, Sübhân, Deyyan, Burhan, Kâdir-i mutlak, Hâlık-ı mutlak, Allah Teâlâ'ya adetsiz ve hesapsız namütenahi hamd ü sena olsun.

Sebeb-i hilkat-i âlem ve mefhar-i benî Âdem, ekmel-i mahlûkat, eşref-i mevcudat, enbiyânın şevkenden murâd, abdiyyetin şahekası, abd-i hâs-ı Mustafâ'sı, insanların hem mükemmeli hem mükemmili, şemsü'd-duhâ, bedru'd-düca, Ahmed, Ahyed, Hamîd, Sadullah, Sıratullah, Minnetullah, Nimetullah, Hazret-i Resûlullah Efendimiz(sav)'e mahlûkat-ı ilâhîyenin adedince ve ilmullah-ı Teâlâ'nın mânâsınca salât ve selâm olsun. Salâvât-ı şerîfenin esrar-ı ve envar-ı ilâhîyesinden âline, evlâdına, ezvâcına, ashabına ve etba'ına dahî îsal olunsun.

Allah'ın rahmeti, selâmı ve saadeti üzerine olsun İhsan Efendi oğlum,

Evlâdım, Cenâb-ı Hakk sıhhat ve afiyette dâim eylesin, sırat-ı müstakiminde sabit kadem eylesin. Hayırlı hizmetlerinde muvaffak, maddî ve mânevî rızıklarıyla merzûk eylesin. İhsan Efendi oğlum, bazı rüyalar seneler geçse de henüz yeni görmüş gibi unutulmaz. Bilhassa seyr u sülûktaki dervişler husûsî tecelliyatı ve kendilerine verilen mânevî emanetlere vesile olan rüyaları hiç unut-

mazlar. Hak Teâlâ'nın izniyle ileride mürşid olacak ve mürebbi-i hakîki ve seyr u sülûkta dervişlerine yolun remzini tâlim edecek, şeyh olma hali kendilerinde bulunan zevât bu rüyaları ve o rüyaların kendilerindeki ahvâlini unutmazlar. İşte size bundan evvel gerek biatınızda gerekse ders değişikliklerinde gösterilen rüyaları berrak şekilde hatırlamanız bundandır. İnşâallah sabreyler ve hizmetinde mukîm olmaya gayret edersen ileride bu dersleri verebilecek kemâle vâsıl olursun. Evlâdım, zât-ı âlinize şeyhiniz tarafından beşinci esmâ telkin edilmesi seyr u sülûkun ikmali açısından ve bu esmâ'nın dervişteki tecellîsi açısından fevkalâde mühim bir hâdisedir. Biat, kişinin dünyadan âhirete doğmasıdır. Üçüncü esmâ'nın telkiniyle âhirete doğan bu çocuk âdetâ bulûğa erer. Bu sebebden esmâ'nın hakikatinden ve müsemmasından feyz alan derviş bu makamda dervişliği fehmeder ve müşahede eder. Dördüncü esmâda âlem-i lahût ile nikâh vuku' bulur. Bu nikâhtan zuhûr eden ma'rifetin meyvesi beşinci esmâda vücûd bulur. "Nâsût" denilen âlem ve veled-i kalbin sahası bu âlemde dervişe açılır. "Hayy" ism-i şerîfi, âhirete doğup dervişliği idrak ettikten sonraki cemâle doğuş gibidir. Biat bu âlemde kişiyi derviş olarak bildirir. Üçüncü esmâ dervişliğin âhiretteki kabulüdür. Beşinci esmâ "Hû" ism-i şerîfinin bâtındaki zuhûru Allah âşiklarının Cenâb-ı Hakk'la hayat bulması halidir. Galiba burada biraz hurda-i tarîkten ve seyr u sülûkla alakalı bâtına işaret eden zâhir ilimden haber vermek icab edecek.

Evlâdım İhsan Efendi, şu satırları biz göçtükten sonra da bir kenarda duracak şekilde muhafaza et. Zîrâ insan seyr u sülûkunda müşahede etmekle öğrenir amma bazı müşahede ettiklerini idrak yine ilme'l-

yakîn ile olur. Dervîş yani mürîd bu yolun mânevî zevkiyle meşgul olmalı amma irşada kabiliyetli olan bazı zevâtm mürşidlerinin işaretiyle müşâhede ettikleri haller hakkında ma'lûmâtı da olmalıdır. Mühim mesele, dikkat et ki Hak Teâlâ bu âlemi muhabbetiyle var etti. Yani bu âlemi yaratmayı murâd etti. Mecburiyetten değil muhabbetten hasıl oldu. Kün emrinden evvel ve bu iradesini ilanından evvel muhabbeti vardı yani. Muhabbetiyle halkettiği cümle âlemi yani kevnîyyatı ilmiyle kuşattı. İlmini; merhameti, rahmaniyeti ve rahîmiyetiyle örttü. Cümle âlemler Erhamû'r-rahîminin merhametiyle kaplanmıştı amma hepsini ihâta eden (kaplayan, kuşatan) ilm-i ilâhî yani ilm-i ezeli ve ebedidir. Suâl vâkî' olsa, denilse ki; merhametin ilimle ne alakası var? Herkes suâl eder. Câhili de sorar, âlimi de sorar. İnsan hatırı ve hafsalası hiç boşalmaz. İşte böyle bir soruya şöyle cevap verilir: İlimsiz merhamet felakete götürebilir. Bir anne düşün, çocuğuna merhameti var lâkin çocuğun hayatiyetinin bekâsı ve kemâle erebilmesi için hiçbir ilim kendisinde yok. O anne çocuğuna sadece merhametiyle ne yapabilir? Hayvanda bile çocuğu büyütme için bir ilim vardır. Amma onlardaki ilim fitratlarından ve Allah Teâlâ'nın sevk-i ilâhîyesindedir. İnsan, ilmini, iradesini kullanarak kesbetmek zorundadır. İşte cümle kâinata nazar ettiğinden Allah Teâlâ'nın merhametini görün Cenâb-ı Hakk'ın ilmiyle onları kuşattığına işarettir. Bu sebepten Cenâb-ı Hakk'ın merhametini anlamayanlar merhametsiz olarak vasıflandırılmaz, câhil olarak tavsif edilir. Zîrâ onlar, esasında Allah'ın ilminden mahrum kişilerdir.

Şimdi burada söz çok uzar, biz seyr u sülûkun bazı tafsilatından ve zâhir ilminden bahsetmeye dönelim. Nefis mertebelerinin Emmâre, Levvâme, Mülhime, Mutmainne, Râdiyye, Mardiyye ve Sâfiyye oldu-

ğu hem sohbetlerimizden hem de okumaya gayret ettiğün eserlerde ma'lûmun olmuştur. Daha evvel zât-ı âlinize gönderdiğim mektûblarda Emmâre'nin îmân, Levvâme'nin İslâm, Mülhime nefis derecesinin de velâyete işaret ettiğini yazmış idim. Mülhime makamı, "İsm-i Hû" ile ceberût âlemine sevk olunmaktadır. Ruh mertebesinde hakikati müşâhede makamıdır. Aşk bu makamda zâhir olur. O sebepten İsm-i Hû'nun cezbesinde kalanlara yani Hû zevki ile zevkiyab olanlara âşık denir. Size mânâda gösterilen şekliyle dördüncü esmâ'nın nuru ma'lûm, beyazdır. Burada müşâhede son haddindedir. Yani kişinin dervîşliğe kabul olduğu vücûdu son zerre sine kadar müşâhede zevkiyle nurlanır, saflaşır. O sebepten Şühedâ makamı burada zâhir olur. Aşk-ı

ilâhî güneşin en tepedeki hali gibi gölge bırakmayacak ve her yeri aydınlatacak bir hal alır. "Hak" İsm-i şerifinin zikriyle bu zikre hizmet eden melâikeyi kirâm ordusu dervîşin tüm a'zâlarını nur-i ilâhî ile münevver kılar. Sâlikin bu mertebede Şemseddîn isimli müekkil meleşin idaresinde hâdimleri bulunur. Dervîş bu nuru müşâhede ettiği şeylerle meşgul olur. Müşâhedesine mâni olacak şeylerden dûr olur. Sükûnet ve sekînet makamıdır Mutmainne makamı zîrâ sâlik lahûtî âlemde Allah'da ifnâ olma yani "fillah" makamındadır. Kalb gözü cilalanır. Kalbinde fisk u fücûra mahal bulunmaması icab eder. Zîrâ kalb gözden ibaret bir hal alır. Hakikat bu dördüncü makamda ma'rîfet meyvesini verir ve vuslat zevki işte bu makamda evvelki müşâhede ettiği zevklerin ötesinde zâhir olur. Ruhen yakınlaşmış olduğu Hazret-i Fahr-i âlem cismanî ve ruhanî nüfûzuyla dervîşte kâim olur. Hatta Efendimiz (sav)'i hariçte değil içinde müşâhede eder. Bu mertebede sâlikin daha evvelden kendisinde bulunan yanma halinden yanışın şiddetini hissedeme-

*Evlâdım İhsan Efendi,
şu satırları biz göçtükten
sonra da bir kenarda
duracak şekilde muhafaza
et. Zîrâ insan seyr u
sülûkunda müşâhede et-
mekle öğrenir amma bazı
müşâhede ettiklerini id-
rak yine ilme'l-yakîn ile
olur. Dervîş yani mürîd
bu yolun mânevî zevkiyle
meşgul olmalı amma
irşada kabiliyetli olan
bazı zevâtm mürşidleri-
nin işaretiyle müşâhede
ettikleri haller hakkında
ma'lûmâtı da olmalıdır.*

yecek ve aldığı zevkin vuslattan mı yoksa yanıştan mı olduğunu fark edemeyecek bir hali vardır. Onun için derviş dördüncü mertebede esmâ'nın müsemmasına ve nuruna mazhar olur ise de ifadeye sığmayan zevkler onu kuşattığından söz söylemesi, meramını anlatması halk tarafından sû-i zanna sebep olur. Ateşe sürülmüş demir gibi kor halini almış, ne demir olduğunu farkeder ne ateş olduğunu ikrar eder vaziyettedir. Öylece bekler ma'lûm olan vakte kadar. Kabiliyete göre zamanı gelince bir mahalle sevk olunur.

Beşinci esmâ dervişin seyr u sülûkundan sonraki hizmet sahasını, istidadını ve derecesini tefrik(farketme) makamıdır. Mürşidler bu sırrı bilir, amma bazen müridlere de ma'lûm olur. Yani mürşidi tarafından bildirilir. "Hayy" ism-i şerifinin nuru sarıdır. Derviş Allah ile bakî olma makamına, sırat-ı müstakimin hidayetine nâil olduğu gibi o yolun nuruyla aydınlatmaya ve Efendimiz'in nurunun içinden dışarıya doğru taşmasına da nâil olmuştur. Bu esmâ'nın melâike-yi kirâm hizmetlilerinin kumandanı, Nureddîn ismindedir. Peygamberân-ı izâm ve rütbeli evliyâullah ile perdesiz görüşme makamıdır. Allah Teâlâ'nın Kur'ân-ı Kerîm'ini okurken nurunu müşahede veyahut kâinatı seyrederken Kur'ân-ı Kerîm'in âyetlerinin müşahedesini makamındadır. Kur'ân'ın enfüsî tefsirine âşinâ olmak veyahut seyrettiği hâdisatın tefsirini Allah'ın kelâmıyla müşahede edebilmek makamıdır. Yani rüya tâbir eder gibi yaşadıklarını tâbir eder ve bu tâbiri Cenâb-ı Hakk'ın âyetleriyle ve ilhâmıyla tefrik eder. İş böyle olunca her şeyin yerli yerinde ve ilâhî kudretin şevkiyle olduğunu görür, ellerini açıp hâcet ve niyâz edecek cüz'î iradenin talebi kendisinden alınır. Neye dua etmesi, kime hizmet etmesi, nerede bulunması îcab ediyorsa Allah Teâlâ'nın şevkiyle ve zevkiyle yapar. Sevabından

bîhaber olarak dâimâ taat ve ibadet üzredir. Fena-illâh zevki öyle nüfûz eder ki ibadetinden ve hizmetinden hâsıl olan sevabı mâledecek bir vücûd bulamaz. Kendisini himmete mazhar olmamış, henüz ma'rifete ulaşmamış, Allah Teâlâ'nın kulları içerisinde de en günahkâr kulu, cennete liyakati olmayan, kurbiyyete de asla haddi bulunmayan kişinin halinde görür. Biçare halinden şikâyet etmeden emrolunan hizmetlere hapisanedeki kişiler gibi mahkûm yaşar ve cümle kulları kendisinden âli görüp onlara şefkat nazarıyla bakar. Halbuki o, sıdk mertebesindedir. Her ne görürse görsün Allah'ı tasdik eder. Cenâb-ı Hakk'tan tek niyazı kulların tasdikine mâni olmamak, Allah Teâlâ'nın kulluğunu idrak etmekten uzaklaşanların afv ü setr olması ve kendi değersiz vücûdunun onlara bir siper olmasını niyâz makamıdır.

Onun için bu mahâlde Sıddıkiyet makamı denir. Sıddıklar enbiyânın arkadaşıdır. Sıddıyk, dâimâ enbiyâyı tasdik eder. Allah Teâlâ peygamberinden, peygamberler de sıddıykândan kendisini gösterir. Sâdıklar ve sıddıklar olmasa insanlık helâk olur. Görmez misin Efendimiz(sav)'in yanından Hazret-i Ebu Bekir hiç eksik olmaz. Sebep sadece çok iyi arkadaş olmaları mıdır zannedersin? Hazret-i Ebu Bekir cümle ümmet-i Muhammed için bir siperdir. Peygamber

konuştığında veyahut bir emir buyurduğunda hiçbir kimse onu dinlemeyecek olsa ya kavim helâk olur yahut nebî âlem değiştirir. Ol sebepten Hz. Sıddıyk hep yanındaydı, dâimâ Allah Resûlünü tasdik ederek hem ümmet-i Muhammed'e siper oldu hem de Fahr-i âlem Efendimiz'in sıfatlarının kemâl derecesinde zuhûruna vesile kılındı. Sıddıklar ezelden seçilir. Sıddıkiyet mertebesine seyr u sülûkda yol bulan sâlik, enbiyânın hizmetinde ve ezelden seçilen sıddıkların ruhaniyetiyle alışveriştedir. Sâlik, ism-i Hayy'la âb-ı hayattan yani Kevser

Peygamberân-ı izâm ve rütbeli evliyâullah ile perdesiz görüşme makamıdır. Allah Teâlâ'nın Kur'ân-ı Kerîm'ini okurken nurunu müşahede veyahut kâinatı seyrederken Kur'ân-ı Kerîm'in âyetlerinin müşahedesini makamındadır. Kur'ân'ın enfüsî tefsirine âşinâ olmak veyahut seyrettiği hâdisatın tefsirini Allah'ın kelâmıyla müşahede edebilmek makamıdır.

şarabından kabiliyetine göre muhakkak surette içer. Bu feyizle artık havf u recâdan geçer. Cüz'î iradenin küllî iradeye tebdili(dönüşümü) vücûd ikliminde zâhir olur. Kudretini farkederek, lâkin o kudretini mahlûkatın hizmetine sevkeder. Mahviyet makamıdır. Mahviyet tevâzu'dan farklıdır. Tevazu', kendi varlığından haberdâr olarak başkasına karşı tekebbür etmemektir. Lâkin mahviyet kendi varlığından ve muktedir olduğundan bile haberdâr olmamaktır. Çünkü fakir derviş, Allah'ın ganî sıfatıyla her şeyin ganîsi olur. Sâlik bu mahâllin zevkinde uzun bir müddet kalsa hatta mürşidinin sözünü teslim etmeyip bu zevk ile meşgul olsa cazibesiy-le etrafındakileri kendisine çeker. İnsanların altına hücum etmesi gibi. Yani derviş beşinci esmâ'n dairesinde bulunduğu vakit belki Mülhime'deki gibi ayağı kaymaz amma halkın meşgul etmesi neticede onu Hak taatından alıkoyabilir. Bu hususa çok dikkat edesin. Halini saklamak ve temkin üzre olmak seyr u sülûkunun ikmali için pek ziyâde ehemmiyetlidir. Deryaları içsen bir kâse içmemiş gibi duracaksın. Çemende ötmek olmaz. Bülbüle gülis-tanda nâme eylemek yakışır.

İhsan Efendi oğlum, Hz. Yusuf (as)'un hal-i sabâvetinde gördüğü rüya gibi kişi bazen sene-ler sonra gelebileceği makamın hallerini müşa-hede edebilir. Bizim de burada size arzettiğimiz ahvâl belki şu an müşahede edemediğiniz fakat bir şekilde ve kabiliyetiniz miktarınca ileride sizde zuhûr edecek ahvâldir. Hem söylüyoruz ya tarikat müşahededir. Elbet mürşidiniz haktır. Kendisi bu menzilleri nasıl gördüyse size de bu hal üzre esmâ telkininde bulunmuş. Bunların zuhûru muhakkak-tır. Şunu da arz edeyim; hatırlarsanız bazı kokula-rın zuhûru hakkında konuşmuştuk. İşte bu beşinci esmâ'n bir husûsiyeti de koku hassasının bâriz bir şekilde artmasıdır. Teninizin de kokusu değişecek-tir. Size mahsus bir koku ihsan edilecektir ve bu hal tiryakilik yapacak derecede sizi kuşatacaktır. Yap-tığın işleri, konuştuğun kişileri kokusundan tefrik

edeceksin ve vücûdunun kokusundan bulundu-ğun durumu farkedeceksin.

Sâdik refikim İhsan Efendi oğlum, gözüne görü-nen o yağmur danesi gibi inen ışıklar yahut arada bir zuhûr eden renkli nur topları melâike-yi kirâm hazerâtının hizmetleri esnasında vücûda gelen şeylerdir. Size rüyada gösterilen o nuru takip et-meniz ve o nuru müşahede ettiğiniz makamlarda temkinli olmanız ve pirinizle râbita eylemeniz ye-rinde olacaktır. Ayrıca bahsettiğiniz; karşınızdaki konuşurken sizden konuşanın, o sözler hakkındaki ikazlarına kulak verin lâkin etrafınızdaki insanlar bu halinize muttali olmasın. Yani içinizdeki konuşanı dinlerken dışarıdan konuşulanları ve ko-nuşanı birbirine karıştırmayın-z, halinizi de belli etmeyiniz. Size birisi bir şey sorduğunda henüz sırrınızdan bir cevap gelmediyse susup bekleyiniz. Fakat bu sükût haliniz başka-larının nazar-ı dikkatini çekme-sin. Alelâde bir meşguliyetle bu halinizi perdeleyiniz. Anla-mış olsanız da tecahül yapınız. (Bilmiyormuş gibi durunuz.)

İhsan Efendi oğlum, bu kâğıt parçası hafif, satırlar da birkaç satır. Lâkin bu mek-tubun muhteviyatı ve satırlar arasındaki mânâsi pek ağır. Ne kendime ne sana daha fazla külfet ol-masın inşaallah. Bu mânâları fehmetmeyi Cenâb-ı Hakk sana ihsan eylesin. Hak Teâlâ seni iki cihanda aziz eylesin. İlminle âmil, ilm-i ledünle kâmil olasın. İsm-i Hayy sırrıyla hayat bulup envar-ı ilâhîyle münevver olasın. Cenâb-ı Hakk, rızası için konuştu-ğun kavlini te'sirli eylesin. En büyük düşmanın olan nefsinin şerrinden seni muhafaza eylesin. Erenlerin himmeti dâimâ sizlerin ve bizlerin üzerlerine olsun. Gelişi sıdk, gidişi sıdk, sözü sıdk ve makamı sıdk olan kullar zümresine dâhil buyursun.

Allah'ın rahmeti, inayeti ve saadeti dâimâ üzerinize olsun. Fi emanillah.

İnsanların altına hücum etmesi gibi. Yani derviş beşinci esmâ'n dairesinde bulunduğu vakit belki Mülhime'deki gibi ayağı kaymaz amma halkın meşgul etmesi neticede onu Hak taatından alıkoyabilir. Bu hususa çok dikkat edesin.

Benî Âdem'in
efendisine
Şiirlerin Efendisi Olan Na'ıtlar - 16

Tufan ATMACA

Değerli okuyucularımız yazımıza Rabbimizin Selam ismiyle başlıyor ve uzun bir aradan sonra sizlerle tekrar buluştuğumuza hamd ediyorum. Önceki yazımızdan, alemlere rahmet Efendimizin güzelliklerinden bir tane-sini hatırlayarak yolumuza devam edelim. "Üç şey Peygamberlerin ahlâkındandır: ... 3 – Misvâk kullanmak."¹

Bu kasvetli dönemde kendisine tabii olmaktan başka bir çaresi ümidi kalmayan insanlığın. Her an adım adım uçuruma giden dünya gemimizin demirleyeceği zaman gelmeden eteğine tutunacağı o güzel ve zarif insan Peygamberimizin hidayet rehberliğine sarılmalıdır. Dünya çıkışı ölüm kapısından geçilerek mümkün olmaktadır. İnsanlığımızın dibe vurduğu şu dönemde belki bu çıkışa dikkat çekilerek dur gongu akıllarında çalmasını ve tabiatı havayı suları ve birçok ekolojik dengeleri bozdukları bu dönemde yine sünnetine sarılmakla çözümlenecektir.

Dilerseniz insanlığın kurtuluşuna vesile olacak bir ayet ve akabinde de bir hadis-i şerifle övgü dolu şiirlere geçelim.

Kur'an'da Hz. şöyle buyuruyor:

"Ve Allah'tan mağfiret iste. Çünkü Allah çok yarlıgayıcı, çok esirgeyicidir."²

İbn-i Ömer (ra)'dan: şöyle demiştir: "Biz, Resûlullah (sas)'in bulunduğu bir mecliste yüz kere: 'Yâ Rabb beni yarlığa, tevbeni kabul buyur. Çünkü sen tevvab ve rahimsin' dediğini sayardık."³

Herhalde üstteki örnekle Rabbimizin ne kadar affedici olduğunu anlamışızdır ve O yüce Peygamberin örneğini önümüze örnek tutarak istiğfar edelim, Tevvâb olan Allah'tan afv dileyelim.

Sizleri aşıkların sönmeyen mumu Yunus Emre Hz.lerinin Peygamber Efendimize, "**Muhammed'in**" ifadelerine bırakıyorum (yorum sizin):

Ay ve güneş kıskanır

Nurunu Muhammed'in

Bal ve şeker andırmaz

Tadını Muhammed'in

1 İbrahim Halebî – Mehmet Mevkûfatî (Şarih) – Ahmed Davudoğlu (Sadeleştiren), Mültekâ-l-Ebhûr (Mevkûfat), Sağlam Kitabevi, İstanbul, C.1, S. 405.

2 En-Nisâ: 4/106.

3 Riyazü's-Salihin, 1870. Hadis, C.3. S.1171.

**Doğdu 'ümmetim' dedi
Ümmeti, kaydın yedi
Çalap ziyaret kodu
Sinini Muhammed'in**

**Çulhalar dokumadı
Terziler biçemedi
Kimseler dikemedi
Libasın Muhammed'in**

**Evliyalar geldiler
Saf, saf olup durdular
Canlar feda kıldılar
Yoluna Muhammed'in**

**Muhammed bir denizdir
Cümle yerleri tutmuş
Evliyalar bahridir
Gönlünde Muhammed'in**

**Yetmiş bin hacı gider
Malı mülkü terk eder
Varıp ziyaret eyler
Kabrini Muhammed'in**

**O! Meryem oğlu İsa
Sır olup, göğe çıktı
Yüz bin İsa sergerdan
Vasfında Muhammed'in**

**Derviş Yunus miskindir
Eksikliđi cürümdür
Ne der isen eksiktir
Hakkında Muhammed'in⁴**

Aşık Yunus cürmünden şikâyet ediyorsa biz ne güne dururuz. Biz değil na't şiir övgü yazmayı O şanı Yüce Önderimiz (ASV) Efendimize salavat getirip en temel borcumuzu ödeyip *boyun bükmemiz gerekmez mi?* Tekrar Peygamberimiz, Ümmetinin Mevlâsı Efendimize salât ve selâmımızı ilimler adedince salat selamlarımızı iletiyoruz. Yunus Emre Hz'lerinin şefaatlerini diliyor ve bizi de bu yolda olan kemterlerden kılmasını niyaz ediyor, ve mürşidimizin teveccühüne mazhar olmayı arzu ediyor, çalışmalarımızda muvaffakiyet diliyoruz. Fatiha ve İhlas-ı buradaki zikredilenlerin ruhuna iletmenizi isteyerek, dualarınızda bizleri unutmayacağınızı umuyor ve duamızı tekrar ediyoruz; Ya Rab, Kurbiyeti İnsanı Kâmil nasip et ve ahiri da'vahüm ve enilhamdü-lillahi rabbil alemin!

Bâkî ve Kevserî selamlar ...

4 Mehmed Açıkğöz, Şiir ve divanı ile Yunus Emre, Mutlu Yayınları, İstanbul, s. 406-407.

Yeşim Gezmiş TORTUM

Kadının şahsında yücelen annelik duygusunu nasıl tarif edebilirim diye düşünürken bir şeyin başı, faziletlisi olduğunu ifade etmek için kitabımız Kur'an'a "kitapların anası" anlamında "Ümmü'l-Kitab", güzel Mekke şehrine "şehirlerin anası" anlamında "Ümmü'l-Kurâ" denildiği geliverdi aklıma. Demek ki annelik öyle güzel bir sıfat ki ulvi duyguları içine alabiliyor.

ALLAH'ın yaratıcı fiilini ve rahmet sıfatını tecelli ettirdiği bir vasıftır annelik. Bu sebeple dinimizde ALLAH ve Rasülü'ne itaatten sonra ana-babaya itaat gelir. Bizleri bir vakit karnında, sonra kucağında ve ölünceye kadar da kalplerinde annelerimi-

ze gösterilecek sevgi ve saygıya ortak olabilecek başka bir kimsede yoktur. Yemeden yediren, giymeden giydiren, uyumadan uyutan, hayatın her türlü fırtınasında evlatlarına bir toz konmasın diye cansiparane olan anne ve babaların hakkı bilmem ki ödenebilir mi?

Yüce Kitabımız da;

"ALLAH'a ibadet edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana-babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşaya, yolcuya ve mâliki bulunduğunuz kimselere iyi davranın..." (en-Nisâ, 36)

“Biz insana ‘ana-babasına iyi davranmasını vasiyet ettik! Çünkü anası onu nice sıkıntılara katlanarak taşımıştır. Sütten ayrılması da iki yıl içinde olur. İşte bunun için önce bana sonra ana-babana şükret’ diye tavsiyede bulunmuşuzdur. Dönüş ancak banadır.” (Lokmân, 14)

Yüce Rabbimiz, kendi rızâsını ana-babanın rızâsına bağlamıştır. Bu gerçeği Efendimiz (s.a.v) şöyle haber vermiştir:

“ALLAH Teâlâ’nın rızâsı, anne ve babayı hoşnut ederek kazanılır. ALLAH Teâlâ’nın gazabı da anne ve babayı öfkelen-dirmek suretiyle celbedilir.”

Peygamberimiz’in “Ana-babasına iyilik edenlere ne mutlu! ALLAH Teâlâ onun ömrünü ziyadeleştirsin!” (Heysemi, VIII, 137) şeklindeki duası ne büyük müjdedir.

“Rabbin, yalnız kendisine ibadet etmenizi ve ana-babaya iyilikte bulunmayı emretmiştir. Eğer ikisinden biri veya her ikisi, senin yanında iken ihtiyarlayacak olursa, onlara karşı ‘öf’ bile deme, onları azarlama. İkisine de hep tatlı söz söyle. Onlara rahmet ve tevâzü kanatlarını ger ve; ‘Rabbim! Onlar beni küçükken merhametle yetiştirdikleri gibi Sen de onlara merhamet eyle!’ de!”

(el-İsrâ, 23-24)

Evlatlar, ana-babalarına karşı hürmet, itaat ve hizmetle yükümlüdürler. Güzel konuşmalı, asla kalplerini incitmemelidirler. Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyrulur:

“Rabbin, yalnız kendisine ibadet etmenizi ve ana-babaya iyilikte bulunmayı emretmiştir. Eğer ikisinden biri veya her ikisi, senin yanında iken ihtiyarlayacak olursa, onlara karşı ‘öf’ bile deme, onları azarlama. İkisine de hep tatlı söz söyle. Onlara rahmet ve tevâzü kanatlarını ger ve; ‘Rabbim! Onlar beni küçükken merhametle yetiştirdikleri gibi Sen de onlara merhamet eyle!’ de!”

(el-İsrâ, 23-24)

Bu ayetteki “öf” hitabı manidardır. Her şeyden şikâyet ettiğimiz böyle bir zamanda, nefes alır gibi “öf” dediğimizi düşünürsek ayetteki inceliği daha iyi anlayabiliriz.

Rivayet edildiğine göre birisi Resul-i Ekrem'e gelerek; "Ya Resulullah, ben çok kötü işler yapmışım, acaba benim tövbem kabul olur mu?" demiş, Efendimiz "Acaba annen veya baban yaşıyor mu?" diye sormuş, o da "Babam yaşıyor" demiş. Resul-i Ekrem "Git ve ona iyilik et." buyurmuş. Adam çıkıp gittikten sonra, Resul-i Ekrem yanındakilere dönerek: "Keşke annesi olsaydı da, ona iyilik etseydi; tövbesi daha çabuk kabul olurdu." diye buyurmuştur. (Bihar-ül Enver, C.23, S. 79)

Annesine yaptığı hizmet ile cennette Hz. Musa'ya arkadaş olan genci hatırlarsak Yüce Peygamber'in (s.a.v) neden "Cennet, annelerin ayağı altındadır." buyurduğunu daha iyi idrak edebiliriz belki.

Her duygunun hızla tüketildiği bu çağda annelerin yükü daha da artmıştır. Anneler kendilerini yetiştirmeli, teknolojik gelişmeleri takip etmeli, çağı yakalamaya çalışmalıdırlar. "Oku!" emrine uygun hareketle kendilerini, evlatlarını, çevreyi, zamanı okumalı ve donanımlı bir şekilde çocuklarının yanında olmalıdırlar.

İlk öğretmendir anneler. Yemek yemeden, okuma-yazmaya kadar her şeyde ilk muhaptır. İlk dualar, ilk sorular... örnekler çoğaltılabilir tabi. Ancak unutmamak gerekir ki Yunus Emre'nin dediği gibi "İlim ilim bilmektir. İlim kendini bilmektir."

Kendi maneviyatını güçlendiremeyen bir anne etrafına ne kadar ışık saçabilir? Bizim en önemli vazifemiz hayırlı evlat yetiştirmektir. Unutmamalıyız ki terbiye de en önemli unsur muhabbetir. Eşitlik, rekabet, kariyer, hürriyet sloganlarıyla bu muhabbeti kaybetmemeliyiz. Elbette kadın toplum içinde yer almalıdır. Burada belirtmek istediğim, kadının maddi gelişimini düşünürken manevi hayatını ihmal etmemesi ve analık asli görevini tozlu raflara

kaldırmamasıdır. Sinesi iman dolu yiğitleri yetiştiren annelerin zaferidir bu vatan. Ümmetin dirilişi ailelerin İslam'a dört elle sarılmalarıyla mümkün olacaktır. Bu devrin Fatmaları, Zeynepleri, Musab bin Umeyrleri olmalıdır.

Analık zor, fitnenin dört nala koşuşturduğu zamanlarda şekilsiz bir toprağa şekil vermek elbette kolay değil. Önce zahmet sonra rahmet diyerek ümit ile, dua ile, namaz ile, sabır ile, çalışacağız. Büyütürken, büyüyeceğiz. Hazret-i Havva'da ortaya çıkan, Meryem annemiz ile sabrı bürünen, Âsiye annemiz ile merhamet libasını giyen, Hacer

annemiz ile tevekkül imtihanını geçen ve Hatice annemizle fedakârlığı, Hz. Fatıma ile iffeti temsil eden annelik, Hz. Ayşe annemizle de ümmetin annesi olarak tezahür etmiştir. İslam'ın kadına verdiği değerdir, annelik. Her çocuk doğuran kadın anne olamadığı için maalesef, hitabım tüm anne yüreği taşıyan kadınlardır. Mescidin bir kapısını kadınlara ayıran Peygamberimiz'i (s.a.v) örnek alarak ilim öğrenmeli, öğrendiğimizle amel etmeye çalışmalı ve bu doğrultuda İslam'ın kadını olarak iffet elbisesi ile ışıdamalıyız.

Bir kara sevdadır analık. Açken tok olmayı, mutsuzken

mutlu olmayı öğretir. Hastayken sağ gibi dolaştırır, çözümsüz kaldığında ümit olur yol gösterir. Rabbim'in merhametinin en güzel tecelli ettiği yerdir. (İbrahim Suresi 14/41). Biz de Kur'an'ın diliyle dua edelim. "Ey Rabbimiz! Amellerin hesap olunacağı gün, beni, ana-babamı ve müminleri bağışla!"

ALLAH analık imtihanının da bizleri utandırmasın. Evlatlarımızı bizler için dünyada nur, ahirette sürur eylesin. Emaneti sahibine utanmadan teslim etmek duası ile... ALLAH yâr ve yardımcımız olsun.

Her duygunun hızla tüketildiği bu çağda annelerin yükü daha da artmıştır. Anneler kendilerini yetiştirmeli, teknolojik gelişmeleri takip etmeli, çağı yakalamaya çalışmalıdırlar. "Oku!" emrine uygun hareketle kendilerini, evlatlarını, çevreyi, zamanı okumalı ve donanımlı bir şekilde çocuklarının yanında olmalıdırlar.

kalp huzuru ile namaza başla

h.z. mevlânâ

“Ey Hak tâlibi can! Önce ambara giren fâreden kurtulma çaresini ara, ondan sonra buğday toplamaya çalış. Büyüklerin büyüğü olan, gönüllere gönül kesilen sevgili peygamberimizin; “Namaz ancak kalp huzuru ile tamam olur.” hadisini hatırla da nefisten ve şeytandan kurtulmak için kalp huzuru ile namaza başla. Eğer ambarımızda, hırsız bir fâre bulunmasaydı, kırk yıllık ibâdet buğdayı nereye giderdi? Her gün azar azar da olsa, candan ve sevgi ile sâdikâne yapılan ibâdetlerden, iyiliklerden hâsıl olan iç rahatlığı ve huzur neden gönümüzde hissedilmiyor?

Çakmak demirinden bir çok kıvılcım sıçradı. İlâhî aşkla yanan gönül onları çekti aldı. Fakat karanlıkta gizli bir hırsız var. Kıvılcımları söndürmek için üstlerine parmak basıyor. Dünyada mânevî bir çerağ uyanmasın diye, o karanlıktaki hırsız, kıvılcımları söndürüyor.

Allah’ım, senin inâyetin, merhametin bizimle beraber oldukça, şeytandan, o alçak hırsız (nefs-i emmâre)den ne korkumuz olur? Sen, bizimle

berâber olup, bizi korudukça, ayak altında yüz binlerce tuzak olsa da önemi yoktur.” (Mesnevî, beyt: 380-387)

“O kerem sahibi, namazda gizlenmiştir; gönül namazı kılan, kendini tamamıyla Allâh’a veren kuluna lütuf ve ikramda bulunur! O’nun affı ve mağfireti günaha şeref elbisesi giydirebilir de, böylece o günahı affedilmeye, ihsana, kurtuluşa vesîle eyler, sebep kılar!” (Mesnevî, beyt: 4345)

“Bu namaz da, oruç da, hac da, Allâh yolunda savaş da hep insanın ezeldaki sözleşme inancının şahitleridir.” (Mesnevî, beyt: 183)

“Ben namazda Rabbim’e yönelirim; O’nun iltifatına alışmışımdır. ‘Namaz gözümün nûrudur.’ sırrı zuhur eder; gözlerim nûrlanır, içim açılır. Namazda, içimde duyduğum rahatlıktan, mânevî zevkten ötürü rûhumun penceresi açılır da, oradan vasitasız olarak Allâh’tan haberler gelir, ilham gelir. Allâh’ın ilhamı, feyz yağmuru, rahmeti, nûru, ezeldaki kaynağımdan ve hakikatimden gelir, penceremden evime girer.

Penceresi olmayan bir ev, cehennem gibidir. Ey Allâh'ın kulu! Dinin aslı, temeli mânevî pencere açmak ve oradan tevhîd ve hidayet nûru alarak gönül, gözü aydınlatmaktır. Yol açmak için ormana az kazma vur! Sen gel, himmet kazmasını nefis duvarına vur da gönle mânevî bir pencere aç!" (Mesnevi, beyt: 2401-2405)

Hürriyet Allah'a kulluktur. Hür insan, Allah'a kul olandır. Nefsin ve şeytanın arzuları istikametinde hareket, yaratılış gayesine ters düşmektir. Nefsin perdelerini aralayıp veya ortadan kaldırıp Hakk'a vuslattır kulluk, O'nun huzurunda olmaktır. O'nsuz olan anlar köleliktir.

Mevlana, "Mihrabı dost cemali olan kimse için, yüz çeşit namaz, yüz çeşit rûku ve secde vardır" der. Bu konuda Cenab-ı Hak: "Ne yana dönerseniz Allah oradadır" buyurmuştur. Resulullah da (sav): "Namaz mü'minin miracıdır." buyurmuştur.

Kulluk sadece cesetle değil, gönülle ibadet etmektir. Ezan sesleri kalbimin mescidine öyle muhrik gelir ki, onun tesiri ile gönül mabedimin kapısı aşk ateşiyle yanıyor.

Mevlana -kuddise sirruh- insanı Allâh'a vâsıl eden gerçek namaz hâlini ve bu duyguları namazın dışında da muhâfaza edebilmeyi şöyle anlatır:

"Bize doğru yolu gösteren, bizi kötülüklerden alı-

koyan namaz, beş vakitte kılınır. Halbuki âşıklar, daima namazdadırlar! O gönüllerindeki aşk, başlarındaki ilahî sevgi ne beş vakitle yatıştır, ne de beş yüz bin vakitle geçer gider!

"Beni az ziyaret et!" sözü, âşıklara göre değildir; gerçek âşıkların canları pek susuzdur! "Beni az ziyaret et!" sözü balıklara uyar mı? Onların canları, deniz olmadıkça yaşayabilir mi? Bu denizin suyu pek korkunçtur; ama, balıkların mahmurluğuna göre bir yudumcuktur! Bir an için ayrı düşmek, âşıka bir sene gibi gelir."

Mevlana -rahmetullâhi aleyh- Allâh'ın huzûruna boş çıkmamak gerektiğini, geceleri yarın için hazırlık yaparak geçirmek gerektiğini ne güzel ifâde eder:

"Dostların yanına eli boş gelmek, değirmene buğdaysız gitmeye benzer. Cenab-ı Hakk, mahşer gününde, halka; "Kıyamet günü için ne armağan getirdiniz?" diye soracak. Sizi ilk yarattığımızda olduğu gibi, eli boş, azıksız olarak, tek başınıza muhtaç bir halde geldiniz." diye buyuracak. "Haydi söyleyin kıyamet günü için, armağan olarak ne getirdiniz?" Yoksa, sizde dünyadan ahirete dönmek ve Allah'ın huzuruna çıkmak ümidi yok mu idi? Kur'an'ın kıyamet hakkındaki haberi, size boş mu görünmüştü?

Mevlânâ, Mesnevi, Trc, Şefik Can, Cild II, s. 188-190

PROFESÖRÜN İLK NAMAZ HEYECANI

Amerika'nın muhtelif üniversitelerinde görev yapan matematik Prof. Jeffrey Lang İslam'a giriş hikayesini yazmış olduğu 'Melekler de Sorar' (Even Angels Ask: A Journey to Islam in America) isimli eserinde derin felsefi düşüncelerle, ruhani duygular arasında ilk namazını şöyle dile getiriyor:

"Müslüman olduğum gün cami imamı, bana namazın kılınışını açıklayan bir kitap verdi. Ancak Müslüman talebelerin endişelerini gördüm, bana: "Acele etme, rahat ol, zamanla yavaş yavaş yaparsın" dediler.

Ben de kendi kendime, namaz bu kadar zor mu? Dedim ve talebeleri duymazlıktan gelerek, hemen vaktinde beş vakit namaz kılmaya karar verdim. O gece, loş ve küçük odama çekilerek kitaptan abdest ve namaz hareketleri eksersizlerini yaptım, namazda okunacak bazı surelerin Arapça okunuşlarıyla İngilizce anlamlarını ezberlemeye çalıştım. Bu çalışmalar saatlerce devam etti.

İlk namaz denemesi için kendime güven gelince yatsı namazını kılmaya karar verdim. Vakit gece yarısıydı, kitabı alıp banyoya girdim, kitabı açarak, mutfaktaki ilk yemek denemesi yapan aşçı gibi kitaptaki talimatları dikkat ve incelikle bir bir uyguladım.

Abdest bitince odanın ortasında durup, kapı ve pencerelerin kilitli ve kapalı olmasından emin olduktan sonra kible olarak bildiğim tarafa yöneldim, derin bir nefes aldım ve elimi kaldırarak alçak bir sesle Allahu Ekber dedim. Kimsenin beni iştirahmesini ve görmemesini umuyordum, yavaş yavaş Fatiha suresi ile kısa bir sureyi Arapça olarak okudum. Öyle zannediyordum ki herhangi bir Arap beni dinlemiş olsaydı benim okumamdan bir şey anlamayacaktı.

İkinci bir tekbir alarak Rükua gittim, rükuda biraz tedirginlik hissettim, çünkü hayatımda hiç kimseye eğilmemiştim. Odada yalnız olduğumu hatırlayınca sevindim. Subhane Rabbiyel azim dediğimde kalbimin hızla çarptığını hissettim. Tekrar tekbir getirerek doğruldum ve artık secdeye varma zamanı gelmişti. Secdeye varmak üzere ellerimi ve

Genç
Kalemler

dizlerimi yere koyunca dona kaldım, secdeye gide-miyordum, efendisinin önünde başını yere koyan köle gibi yüzümü, burnumu yere koyup kendimi zillet sandığım bir duruma düşüremiyordum, üstelik bacaklarım da katlanamıyordu, utandım gülünç duruma düştüm zannettim.

Bu durumda beni gören, arkadaş ve tanıdıklarımın önünde acınacak ve alay edilecek halimi düşündüm, arkadaşlarımla kahkahalarını duyar gibi oluyordum. 'San Francisco'da Araplar çarptı bu hale düştü' gibi sözler sarf edeceklerini tahayyül ederek zavallı duruma düştüğümü hissettim. Bir müddet tereddüt ettikten sonra derin bir nefes aldım başımı seccadeye koydum, zihnimdeki bütün düşünceleri attım, dikkatimi dağıtacak düşüncelere yer vermeden ikinci secdeye de vardım. Bu esnada kendi kendime "Daha önümde üç tur daha var" diye düşündüm ve kararlıydım: Neye mal olursa olsun bu namazı tamamlayacağım. Kalan rekatlarda işler gittikçe daha da kolaylaşıyordu.

Son secdede tam bir sükunet hissettim. Nihayet teşehhütten sonra selam verdim.

Selamdan sonra bulunduğum yerde olduğum gibi kaldım, geriye dönüp nefsimle giriştiğim savaşı aklımdan geçirdim, bir savaştan çıktığımı hissettim sonra başımı önüme eğerek mahcup bir şekilde "Allah'ım geri zekalılığımın ve tekebbürümden dolayı beni başışla, uzak bir yerden geldim ve daha önümde kat edilecek uzun bir yol var" diye dua ettim.

Bu esnada daha önce hiç yaşamadığım bir şeyi hissettim. Bunu kelimelerle ifade etmek mümkün değil. Vücudumu, kalbimin bir noktasından çıktığını hissettiğim ve anlatmaktan aciz kaldığım bir dalga kapladı, soğuk gibiydi, ilk etapta irkildim, vücuduma olan etkisinden ziyade garip bir şekilde duygularımı etkiledi ve görünür bir rahmetin varlığını hissettim. Bu rahmet sonra içime nüfuz ederek içimde kaynamaya başladı.

Sonra sebebini bilmeden ağlamaya başladım, ağlamam artıp gözyaşlarım aktıkça, rahmet ve lütuftan harika bir gücün beni kucakladığımı hissettim. Günahkar olmama rağmen, günahlarımdan veya utanç ve sevinçten dolayı ağlamıyordum. Sanki büyük bir set açılmış ve içimdeki korku ve keder sel olup gidiyor. Bu satırları yazarken kendi kendime diyordum: "Allah'ın rahmet ve mağfireti, sadece günahları affetmiyor, o aynı zamanda bir şifa ve bir sekinedir". Uzun bir süre başım eğik bir şekilde öylece diz üstü kaldım.

Sonra sebebini bilmeden ağlamaya başladım, ağlamam artıp gözyaşlarım aktıkça, rahmet ve lütuftan harika bir gücün beni kucakladığını hissettim. Günahkar olmama rağmen, günahlarımdan veya utanç ve sevinçten dolayı ağlamıyordum. Sanki büyük bir set açılmış ve içimdeki korku ve keder sel olup gidiyor. Bu satırları yazarken kendi kendime diyordum: "Allah'ın rahmet ve mağfireti, sadece günahları affetmiyor, o aynı zamanda bir şifa ve bir sekinedir". Uzun bir süre başım eğik bir şekilde öylece diz üstü kaldım.

Ağlamam durunca, yaşadığım deneyimi akıl ile izah etmenin mümkün olmadığını anladım, Bu esnada idrak ettiğim en önemli husus ise, benim Allah'a ve namaza şiddetle muhtaç olduğum gerçeği oldu. Yerimden kalkmadan önce de şu duayı yaptım: "Allah'ım bir daha küfre girmeye cüret edersem

beni, o küfre girmeden önce öldür ve bu hayattan kurtar, hata ve eksiksiz yaşamının çok zor olduğunu biliyorum, ancak şunu yakinen biliyorum ki, bir tek gün dahi olsa sensiz yaşamak senin varlığını inkar etmem mümkün değildir".

İLMİ EHLİNDEN ALMAK

Serkan Zeybeker

Bir kimse hangi yolda yürürse, o yolun yolcusu olur. Hangi yolda çokça vaktini sarf ederse, o yol hakkında bilgi sahibi olur. Hangi yolda gayret, sabır, özen ve azim gösterirse o yolda mesafe kat eder, o yolda ehil kimselerden olur. Ehil ve ehliyet sahibi ise, bilgisi nispetince söz söylemeye hak sahibi olur.

Her ilmi erbabından almak, akıllı insanların işidir. İlim dünyası, ucu bucağı belirsiz koca bir okyanus gibidir. Her insan buradan nasibi kadarını alır ve hayata veda eder. Kimi insan belli konulara ve ilmin dallarından birine yönelir. Kimi insanlar da ilmin birden çok alanlarında uzmanlaşmaya gayret ederler. Ama ömürler kısadır, bunda çok az kişi başarılı olabilir. Sosyal hayat için branşlaşma, belli hususlarda uzmanlaşma hem kaçınılmazdır, hem de gereklidir. Çünkü herkes her konuda bilgi sahibi olamaz.

Bazen toplum içinde veya televizyon kanallarında bitmek bilmeyen tartışmalara, uzlaşma bilmeyen

konuşmalara şahit oluruz. Bu hengâmelerin perde gerisinde elbette cehaletler, art niyetler ve fitneler yatabilir. Ama esas itibariyle ilmin genişliği, meselenin hangi ilim dalını ilgilendirdiği, meseleyi izah edenin hangi ölçüler dairesinde açıklamalarda bulunduğu da konunun anlaşılması için gerekli hususlardandır. İlimin dalları, odaklandığı konular ve meselelere bakış açıları ile farklılıklar gösterir. Böylelikle ilim dallarının terimleri ve lügatları başka başka olur. Bazen bir şeyin ne olduğu hakkında söylenen farklı sözlerin hepsi bir hakikatin parçası olabilirler.

Bir kimsenin sabahtan akşama kadar bir kaya parçasını hareket ettirmeye çalışması fakat bu fiilinde başarılı olamaması, fizik bilimde hiç bir anlam ifade etmez. Yok hükmündedir. Çünkü fizikte bir iş ve oluş ortaya çıkması için bir hareket gereklidir. Ama bu kayayı hareket ettirmeye çalışan kimsenin niyetinin, emeğinin, gayretinin olduğu da açıktır. Dolayısıyla bu durum farklı ilim dallarında bir şeye

karşılık gelmelidir, velev ki bir hareket ortaya çıkmamış olsa da...

Biyologlar insanları “düşünen hayvanlar” olarak nitelendirirler. Bu tanım dışarıdan belki hoş görünmeyebilir ama işin aslı öyle değildir. Çünkü insan manadan soyulursa cismani ve nefsanî yönüyle yani et-kemik cihetiyle hayvanlara benzer. Ama zekâ cihetiyle de onlar arasında temayüz etmektedir. Demek ki bu ilim dalının konusu maneviyat olmadığından, cisme odaklandığından bu tanımlama sonucunu doğurmaktadır.

Dinî ilimlerde de meseleler bu minvaldedir. Meselâ Nakşi tarikinin mensubu olan sufilerin tarif ettiği, dil damağa yapıştırılarak yapılan “hâfi (gizli) zikir” terimi; fıkıh ilminde “ke enlem yekün”dür, yâni yok hükmündedir. Bu, şu demek oluyor: Aslında bu zikir, fâkih indinde bir zikir bile değildir. Her ne kadar fukaha da zikri, cehri ve hafi diye ikiye ayırsa da aslında onların hâfi zikirden kastı, yalnızca kendi duyabileceği kadar bir sesle yapılan kıraatten ibarettir. İşin şaşılacak tarafı da bazı sûfilerin; hâfi zikrin cehri zikirden daha müstehab olduğunu, fakihlerin sözlerini delil alarak savunmasıdır. Bu usûlde, delilin kıymetlendirilmesinde yapılan bir metot hatasıdır. Çünkü dil hareket ettirilmeden yapılan bir zikir, fakih indinde bir amele benzememektedir. Fıkıh ilminin kapsamında bir durum değildir.

Meseleyi birkaç örnekle daha izaha kavuşturmakta fayda vardır. Güncel bir mesele olmasa da geçen yıllarda ülkemizin basınını meşgul eden konular dandı. Diyanet işlerinin, iç âleminde bazı sapkın meyiller bulunan bir kimsenin durumu hakkında sorulan soruya verdiği cevapla toplum infiale uğ-

ramıştı. Böyle bir soru bir fakihe sorulursa, fakih bunda zahiri bir delil arar. Bu gayet normaldir. Sapkın düşünceler, azalara intikal ettirilmemiş ise fakihin bir günah eyleminden veya nikâhı ifsat eden bir hükümden bahsetmesine hakkı ve yetkisi yoktur. Çünkü fıkıh böyle bir ilimdir. Neticede böylece verilen bir fetva ile fakihi kınamak yanlıştır. Aslında mesele gayet açıktır. Çünkü böyle bir suç iddiası ile hâkimin huzuruna bir kimse çıkarılabilir mi? Hâkimin bu iddiaya verebileceği bir ceza var mı? Elbette yoktur. Hukukta işler delil ile yürür. Ya da delil teşkil etmese bile şüpheli durumlar, hâkime tedbir almayı gerektirebilir. Ama böyle bir unsur

yoksa hâkim-savcı yetkisini aşamaz, aşmamalıdır. O halde şu soru sorulabilir: Verilen bu fetva ile toplum infiali nasıl oluyor? Mademki fakih kendi yetki dairesinde doğru bir iş yaptıysa neden böyle bir sorun oluyor? Evet, aslında bu durumda bir yanlılık yoktur. Ama eksikliklerin var olduğunu da ifade etmek gerekir. Çünkü İslam, sadece fıkıh ilminden ibaret değildir. Bu bahsi geçen sapkınlık, bir hastalıktır. Her ne kadar azalara intikal etmese de, etme riski vardır. Tedavi gereklidir. Fakih bu fetvasından sonra, bu durumun yetki alanına girmediğini, bu kimsenin psikolojik tedavi görmesi gerektiğini bildirmeliydi.

Ceddimizden Allah (c.c) razı olsun. Onlar ilmi ve erbabını çok iyi bilirdi. Psikolojik tedavi

hususunda da pek çok deneyimler kazanmışlardı. Buna rağmen bu alanda uzman olan hekimler, tedaviye cevap veremeyen hastalarını postnişin Meşayihlere gönderirdi. Çünkü psikolojik hastalıkların nedenlerinde birçok derunî etkenler de yatmaktadır. Meşayihler bu hususlarda bilgi sahi-

Biyologlar insanları “düşünen hayvanlar” olarak nitelendirirler. Bu tanım dışarıdan belki hoş görünmeyebilir ama işin aslı öyle değildir. Çünkü insan manadan soyulursa cismani ve nefsanî yönüyle yani et-kemik cihetiyle hayvanlara benzer. Ama zekâ cihetiyle de onlar arasında temayüz etmektedir. Demek ki bu ilim dalının konusu maneviyat olmadığından, cisme odaklandığından bu tanımlama sonucunu doğurmaktadır.

bidirler. Buna karşın diğer yandan da kendilerine fikhî meseleler soranlara yetki haricinde cevap vermezler ve kadınlara yönlendirirlerdi. Eğer herkes yetki ve hududunu bilir buna göre hareket ederse toplumda bu kadar basit olaylar ile infiallerin oluşma ihtimali de kalmazdı. İslamî ilimlerde de elbette farklı dallar vardır. Her âlim kendi ilim dalının dairesindeki bilgileriyle söz sahibidir.

Bu dengeler gözetilmezse eğer bilgi sahibi olmayanlar, fikir sahibi olurlar. Toplumun huzuru bozulur. Meydan sahate ve ehliyesiz kimselere kalır. Mesela günümüz fitnelerinden birisi olan vehhâbilik akımı, bazı müslüman gençleri de etkilemiştir. Bu aslında malum İngiliz fitnessinin bir sonucudur. Olayın perdesini kaldırdığımızda ise bir yetki aşımının müslümanlara empoze edilmeye çalışıldığını, Muhaddislere Mütakelliminin vazifelerinin yüklenmeye çalışıldığını görürüz. Yani uzmanlık alanı hadis olması gereken kimselerin yetki dışına çıkararak, İslamın inanç esaslarını ortaya koyan akâid alimlerinin uzmanlık alanlarına müdahale ettiklerini müşahede ederiz. Bu, sebze yetiştiren bir çiftçinin veya satışını yapan bir manavın aşçılıktan dem vurması gibi bir divaneliktir. Üretici ve satıcılar kendi mallarının kalitesi hakkında iyi bir bilgi sahibi olsalar da, oradan bir yemek çıkarmak başka bir uzmanlık dalının konusudur. Neticede bunlar günah işleyenleri kâfir addettiler, Allah'ı (c.c) hâşâ cismanileştirmeye giden itikatlara düştüler. Tabiri mümkündür ki, yaptıkları yemekleri yiyenlerin sindirim sistemlerini bozdular. Fırsat kollayan İslam

düşmanlarına malzeme verdiler. Maalesef gayri müslimlerin oyunları bununla da kalmadı. Tabiidir ki Muhaddisler ön plana çıkarıldıktan sonra, İslam itikadında delil kuvveti yeterli olmayan hadis-i şerifler de ön plana çıkarılacak ve sonraki plan bunları tartışmaya açmak olacaktı, oldu da...

Mesela günümüz fitnelerinden birisi olan vehhâbilik akımı, bazı müslüman gençleri de etkilemiştir. Bu aslında malum İngiliz fitnessinin bir sonucudur. Olayın perdesini kaldırdığımızda ise bir yetki aşımının müslümanlara empoze edilmeye çalışıldığını, Muhaddislere Mütakelliminin vazifelerinin yüklenmeye çalışıldığını görürüz. Yani uzmanlık alanı hadis olması gereken kimselerin yetki dışına çıkararak, İslamın inanç esaslarını ortaya koyan akâid alimlerinin uzmanlık alanlarına müdahale ettiklerini müşahede ederiz.

Bu hususa bir örnek daha verecek olursak o da rabita hususudur. Ne gariptir ki tasavvuf alanında bir terim olan bu husus hakkında ehliyesiz pek çok kimseden türlü yorumlar çıkmıştır. Rabita tasavvufta; bir talibin mânevi yetiştiricisi ile gönül bağı kurması, tahayyülünde onu canlandırması ve onun mâneviyatından istifade etmeye çalışmasıdır. Bir mütakellim bu hususta nasıl şirk hükmü veya bir fâkih nasıl haram hükmü verebilir? Düşünmek ne zamandan beri ahkam-ı şer'iyeye dâhil oldu? Hayal ve tahayyül hakkında şirk veya haram gibi bir fikhî hüküm vermek, haddizâtında ne çirkin bir bid'attir. Bu Selefi Salihin hazeratında görülmüş bir hareket tarzı değildir. Hakiki bir fâkih, rabita hususunda câiz demekten ve hususu ehline havale etmekten öte bir davranış sergilememelidir. Ki uzmanlık alanı tasavvuf olan mutasavvıf uleması bu meseleye "faideli bir iştir" demektedirler.

Madem ki ömürler kısadır, o halde toplumun bireyleri birbirinden nasıl istifade edeceklerini çok iyi bilmelidirler. Her ilim, erbabından metodunca alınmalı, usül hatası yapılmamalıdır. İlim sahipleri ve toplumu oluşturan fertler neyi, nerede, nasıl konuştuklarına ve neyi, nereden, nasıl aldıklarına dikkat etmelidirler. İşin doğası budur. Yoksa doğallık bozulur ve dengeler elden gider.

gidiş nereye?

Çocuklar doğuyor,
Vakti gelen yaşlılar ölüyor.
Ve insanlar koşuyor,
Hayat durmuyor.
Bir kargaşa, bir gürültü,
Zelzeleler dünyanın bir ucunu vuruyor.
Dünya dönüyor,
Ay ısıtıyor,
Güneş ısıtıyor,
Bu nizam aksamadan devam edip gidiyor.
Bir yolculuk var
Ama nereye?
Herkes birbirine
Bunu soruyor.
Bir kasırğa,
Bir rüzgâr esiyor.
Ölümler, felaketler, olaylar
İnsanlığın hızını kesiyor.
İlahi kudrete kafa tutanların
Kafasını kırıyor,
Belini büküyor.
Bunlara rağmen
İnsanlık ibret almıyor.
Hâla şeytana,
Hâla nefsin azgın arzularına
Yol veriyor.
Ne acı,
Ne büyük bir gaflet!
Tövbe yok, O'na dönme yok!
Ama dünya dönüyor
Bir boşlukta.
Ay, güneş, yıldızlar
Hep O'na dönüyor.
Dönüş O'nadır,
Tövbe O'nadır,

Bilen biliyor,
Yapıp kurtuluyor.
İsyanlarında devam edenler,
Kurtulamıyor.
Yarın O'na dönüşleri,
Kendilerine fayda vermiyor.
Heyhat! Ne yazık,
Ne olacak halimiz,
Gidiş nereye?
Kimse sormuyor,
Kimse demiyor.

Zülcenâheyn

Neye Yönelirsen Sen O'sun

Yalçın Albayrak

Nedir aşk? Bir varlığa karşı duyulan derin sevgi. Güçlü ve içten gelen yönelme duygusu.

Her gönülde bir aşk var mıdır? Olsa gerek. Çünkü ade- moğullunun hepsi bir şeyin peşinde koşuyor. Rivayet olunur ki; kişi mezarında dünyada birçok ne ile meş- gulse (kalbini ne ile meşgul etmişse, neyi tutmuşsa gönlünde) onu kabrinde arar. Demek ki kalpte neyi taşırsan öte tarfta da aynı şeyle meşguliyetimiz ola- cak. Rabbimiz! Kalbimizi sen aşkınla doldur.

Bir gün Mecnunu uyuz bir köpeği severken gör- müşler. Sormuşlar: "Bu köpek kirli-paslı, hastalıklı- dır. Neden bu kadar çok seviyorsun bu köpeği?"

Mecnun cevap vermiş;

-Bu köpek Leyla'nın mahallesini köpeğidir. Ondandır severim.

Kalben Mecnun'un duyduğu yönelme (aşk), köpeğin her arızasını, kusurunu kendi gözünden silmiştir.

Manevi aşk hali nedir o zaman? Şekillerden suret-

lerden geçmek midir? Ceneti istemek midir? Cema- lullahu görmek mi? Belkide hepsidir.

Efendi Hazretleri'nin Asos otelde 2008 yılında verdi- ği bir konferansta tasaavvufun tanımını şöyle yap- mış idi. "Muhkem bir süre gözleri ve kulakları dış aleme kapatıp iç aleme yönelmektir". Kalbimizde neyi tutar- sak seversek biz oyuz. En çok neyi seversen biz oyuz.

"Sür çıkar ağıyâri dilden, tâ tecelli ede Hakk

Pâdişah konmaz saraya, hâne mâ'mur olmadan" de- miş Şemseddin Sivâsî Hazretleri.

Demek ki kalp evimizde neyi tutarsak biz oyuz. Peki kalbi temizlemek gerekir mi o vakit? Evet, temiz-lemek gerekir. Süpürgesi nedir o halde? Dilde ve gölünde tevhid. Peki nasıl süpürmeli? Sağdan sola doğru. Önce içeride, kalp evinde ne var ise dışa at-malı, lailahe demeli, nefyetmeli. Sonar içeri illallah deyip ispat etmeli. Böylece hane mamur olur mu?

Olur inşallah. Sonra Hakk'ın tecellileri olur mu? Olur inşallah. Dilden Allah'tan(cc) gayrısı (ağyarı) çıkar. Ağyarın zikrini bırakmadan, kalpten sevgisini silmeden, hak tecelli etmez denilmiş. O vakit kelimeyi tevhid süpürgesi ile nasıl süpürmeliyiz kalp evini? Aşkla. Ondan gayrısını gönülden çıkararak.

Bahis edilir ki sarraf bir genç varmış. Elinde devamlı dünyalık, para sayar amma kalbi her daim Allah(cc) ile meşgulmüş. Böyle olsa gerek erenlerin hali.

Dünyalık edinmekle ilgili söylenen güzel bir söz vardır; *"Sen denize gir ama deniz sana girmesin"*. Dünyalık(deniz) senin cebine girsin amma kalbine değil. Girse ne olur? O evden(kalpten) aşk çıkar, harap olur (maazallah) denilmiştir.

Neye yönelirsen sen osun. Dünyaya yönelirsen dünyalısın. Para, makam...vs., sin. Ahirete yönelirsen ahiretliksin. Cennet, Cemalullah. (Elbette ahiretlik istenmeli.) Büyüklerin dediği gibi; *"Terki Dünya, terki ukba, terki heva, terki terk etmeden"* insanı kâmil(veli) olunmaz denilmiş. Aşk olmadan da o manaya ulaşmaz denilmiş.

Yoksa biraz tevhid edeyim, heyecanlanayım da aşkım artsın. Artsın, artsında; isteğinine ulaşmak için gayretinin içine hırs karışır mı, karışmaz mı kontrol etmezsen olmaz. Yoksa kayanın üzerine bir bakır suyu devirsen kaya yine kayadır. Amma damla damla damlatırsan o su damlası kayayı çatladır, deler. Eyüp Sultan Caminin eşik mermerleri gibi üzerine basıla basıla aşınır ve eğilirsin. Aşınan ne? Nefsin. Aşıtan ne? Günlük tevhidin. Oluşan ne? Kemalât. Neyle oluşur? Aşkla, Cenab-ı Allah'a(cc) olan yönelmele. Sureta aşktan, geçip manaya kavuşmak. Aramakla bulunur mu? *"Aramakla bulunmaz ama bulanlar ancak arayanlardır"* denilmiştir. Eğer ki bu amacı günlük diğer amaçlarının önüne koymaz isen yine olmadı.

Hedefi vurabilmek için avcı: oku, yaya koyup, yayı gerip, hedefe doğru yayı tutmadan, hizalamadan, yayı bırakmamalıdır. Ok başka tarafta, hedef başka tarafta. (Dili Allah(cc) diyor, gönlü Dünya.) Böyle avcı olunmaz. Efendi Hazretleri'nin bir sohbetinde dediği gibi; *"Yakası bağı dağılmış, postalı bağlanmamış, palaskası kaymış, böyle asker olunur mu?"* Çakı gibi olmak lazım ki ipi kesebilesin.

Mevlana hazretleri şöyle söylemiş;

*Doğru olsam ok gibi yabana atarlar beni,
Egri olsam yay gibi elde tutarlar beni.*

Amaç, hedef, istek ve istikâmet birlğine ulaşmadan, kayayı döver dururuz su misali ki: içimizde aşk olsun diye. Damla damla, ilmek ilmek her an örülmeli çokca vaktimiz. Bu zor bir iştir denilecek olursa o vakit şu sözü hatırlamak gerekir. *"Tasavvuf demirden leblebidir"*. Yunusemre Hazretleri demiş midir ki: *"Zehrilene yoğrulan şol aşu yemeğe kim gelir"* diye. Sabır acı olsa da meyvesi tatlıdır.

Mesnevide şöyle hikaye edilir. Zorba bir kral bir ateş yaktırır. Etrafına inananları toplar. Ve onlara şöyle der; *"İnkâr edin inandıklarınızı. Benim dediklerimi kabul edin ki sizi öldürmeyeyim. Yoksa hepinizi bu ateşte yakarım"*.

Kimse kabul etmez. Kral bir kadının elinden bebeğini alır, atar ateşin içine. Kadın yalvarır;

-Al evladımı ateşten!" diye.

-Olmaz! der Kral. İnkâr et, alayım çocuğunu ateşken ki kebab olup yanmasın. Kadın bir an kalbinden inkârı etmeyi düşünür çocuğu için.

Tam bu sırada ateşin içinden çocukçağız seslenir anacığına.

-Sakın inkâr etme anne . Burası serindir. Dışardan ateş gibi görünsede burada rahatlık, huzur vardır. İbrahim aleyhisselamı yakmayan ateş bize de zarar vermez. Sende gel ki Kral'ın zulmünden emin olası. Bunu duyan anne atar kendini ateşin içine. Kavuşur evladına. Oda Kral'ın zulmünden emin olur. Bunu gören halkta hep beraber ateşe atlamaya başlarlar. Kral bakar ki kimse kalmayacak etrafında. Emir verir askerlerine; *"Durudun halkı"* diye.

Kral dünyadır. Askerler dünya meşgalaları. Mücahede ateşinde yanmalı der Mevlana hazretleri. Nefsi mücahede ile yola getirmeli. Zordur amma sonrasında eminlik vardır. Zorba Kral gibi nefis zorbasından kurtulmak için mücahede ateşiyle yanan kalpte ne oluşur? İlahi Aşk.

Mecnun çöllerde Leyla diye gezdi. Çille çekti. Yemeden içmeden, rahattan geçti. Sıkıldı bunaldı. Maddi varlığından uzaklaştı. Malı mülkü ter ketti. Arkadaşsız kaldı. Mücahede ateşinde yandı kebab oldu. Ne için? Kimin için? Leyla için. Sureta aşk için. Sonunda ne oldu. Leyla'dan geçti, Mevla'yı buldu. Kemâle erdi.

Kemâle erdirilmek için, feyzle yıkanmış bir kalp için, Allah için.

O'nunla Bir Gün

Hatırat

Yusuf Selim İbiş

19 Mayıs 2002 tarihinde Muhterem müşşidim Abdullah Efendi Hazretleri ile birlikte otuz, kırk kadar ihvan, Yunus Emre Hazretlerinin manevi kokusuyla bezenmiş Sakarya Irmağı taraflarında, Eskişehir'in Boz Dağı mevkiine gittik. Çam ağaçları arasında, yemyeşil bir düzlüğe oturduk. Mayıs ayının bereketi, baharın güzel kokusu ve kuş cıvıltıları eşliğinde burnumuza gelen yoğun kekik kokusunu an gibi hatırlıyorum.

Çam ağacının dibine neşeli, tatlı, mütebessim çehresiyle ve tüm vakarıyla oturan değerli üstadım, kolu alçılı bir çocuğun alçısına imza atıp şifalar diledikten sonra, bir kardeşimizden kekik koparıp getirmesini istedi. Rabbimizin nimetlerinden bahis ve ağırlaşan bulutlar gibi ihvanlar ve ciddiyet. Ağaçlar, kuşlar, böcekler, kelebekler ve ihvanlar ve sanki dağlar ile taşlar pür dikkat. Beyaz takkesini başlarına takışı gözümün önünde ve sohbet:

Tedebbür etmek, tefekkür etmek, derinlemesine düşünmek...

Nerede olursanız O (cc.) sizinle beraberdir...

Rabbimizle iyi olmaktan başka çıkar yol yok. Kimileri inceden inceye hesaba çekilecek...

Ahireti kazanmak, dünyayı kazanmaktan aslında daha kolay...

Bir kişi de olsa Hakk yola girmesine vesile olmalı...

Uzayıp giden ve hiç bitmesin diye arzuladığımız gönüller dokuyan sohbetleri öğlen namazı için verilen yirmi dakikalık süre ile bölündü. Bir taraftan abdestler alınırken diğer yandan ormanda kısa bir yürüyüş yaptık, orada bir karınca yuvası üzerinden yine tefekkür, yine tefekkür.

Namazımız cemaat ile kılındıktan sonra, kimselerin uğramadığı o ıssız ormanda zikre oturuldu. Daha zikrin başında cezbelere kapılan Efendim ve göz yaşına boğulan ihvanlar...

Efendi Hazretlerinin, "Ağaçların kuşların zikrini duymak istiyorsanız AŞK ile, Aşk ile, Aşk ile, Aşk ile..." sedasıyla kendinden geçen ihvanlar, gözyaşlarıyla dökülen günahlar ve fırsat kollayan şeytan... Zikirde bir dalgalanma, sanki o aşk halinde bir kırılma, toplu vuran yüreklerde bir ahenksizlik oldu. Zikri durdurup sordular, "Buralara gelip giden olur mu?", "Nadiren Efendim" ve sonra zikre devam edildi. Zikrin sonunda pek rastlamadığım, belki de hiç rastlamadığım bir soru ile ihvana "zuhuratı olan var mı?" diye sordular ve hemen akabende "neyse ben anlatayım, zikir anında şeytan aleyhine birilerine bizi horon çekiyormuşuz gibi gösterdi. Şeytanın vesveselerine karşı hazırlıklı olmalıyız, güçlü olmalıyız, bakın otlar en ufak rüzgarda sallanıyor ama dağlar ancak büyük depremlerde sallanırlar ve dururlar. Biz de dağ gibi olmalıyız. En büyük düşmanımız, şeytan ve iki göğsümüz arasındaki nefsimizdir. Bir düşmanın olsa zahirde, tedbirini alırsın değil mi?"

Sonrasında sohbete, zikre yetişemeyen üç- beş ihvanımız geldiler. Hoş geldiniz, buyurun, aleyküm-selam.

Tebessümle;

Bu bir demdir, gelir geçer

Tutamazsın demedim mi

Evet geldi geçti, geciktiniz...

Zikrullahtan sonra bir bardak su isteyip, birkaç yu-

dum içip kalanını çoğaltın ve arkadaşlara dağıtın dediler. O su aynı zamanda ders tazelememiş. Müminin artığı, mümine şifadır hadisini de hatırlattılar. Arkadaşların hazırladığı köftelerden afiyetle yedik, yanında çoban salata ve sonrasında yeni dünya meyvesi. Mürşidimin sol yanıdayım, ekmeğinden bölüp verdi ve ben de bir parçasını yanımdaki ihvana verdim, afiyetle yedik içtik.

Tekrar yürüyüş ve sonrasında doyamadığımız sohbet ve tavsiyeler:

ŞÜKÜR: İki yüz on yedi mafsalin şükürünü eda etmeliyiz...

BİRLİK: Bir düğün veya bir konferansa vs. gittiğimizde yanınıza arkadaş ararsınız. Onun gibi ahirette, mahşerde de arkadaş arayacağız o yüzden burada birlik olalım, cemaat olalım...

TESLİMİYET: Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretlerinin iki oğlu varmış, Zakir ile Şakir. Zakir, âbid bir insanmış, Şakir ise biraz hafif meşrep biriymiş. Hasankale de babasıyla dolaşırken kırklar da oradan uçarak geçiyormuş. Zakir e bakarak, "Atla Zakir, kırklara karış" demiş, Zakir tereddüt etmiş atlayamamış, "Sen atla Şakir" deyince Şakir kırklara karışmış. "Harabat ehline hor bakma Zakir, hazineye malik nice viraneler var." demiş babaları.

GÖNÜLLERİ ISINDIRMAK: Münafiğin cenaze namazını kıldırın Peygamberimiz, o münafiğin oğlunun dinimizden uzaklaşmasına engel olmuş ve bunu yaparak diğer gönüllü karışıklarında dine ısınmasına vesile olmuştur.

RABİTA: Rabita muazzam bir derinliktir, muhabbetir, gönül bağıdır...

İHLAS: Meşayihimiz baba gibiydi ve bir aile gibiydik. Dış görünüş çok önemli değil, yok sakalı kısaymış, kravata takarmış vs. bunlara bakılmamalı içe bakmalı.

Dervişlik olsa taç ile hırka

Alırdık bizde otuza kırka...

GENÇ: Kalbi mescitlere bağlı olan genç ve Allah (cc.) aşkı muhabbeti ile ağlayan genç, hiçbir gölgenin olmadığı kıyamet gününde arşın gölgesinde olacaktır.

ON DİRHEM HADİSİ: Bir gün Rasûlullah (s.a.v.) bir elbise dükkânına varıp sahibinden dört dirheme bir gömlek satın almıştı. Gömleği giyerek dışarı çıktı. O esnâda Ensâr'dan bir zât ile karşılaştı. "Yâ Rasûlallâh! Bana bir gömlek giydir, Allah Sana

cennet elbiseleri giydirdin!" dedi. Efendimiz (s.a.v.) hemen üzerindeki gömleği çıkarıp o sahâbiye giydirdi. Dükkâna geri dönerek dört dirheme bir gömlek daha aldı. Yanında iki dirhemi kalmıştı. Yolda giderken, ağlamakta olan bir câriye gördü ve:

"Niçin ağlıyorsun?" diye sordu.

Câriye: "Yâ Rasûlallâh! Yanlarında çalıştığım âile bana iki dirhem verip un almaya göndermişti, parayı kaybettim!" dedi. Nebiyy-i Ekrem (s.a.v.) kalan iki dirhemi de ona verdi. Dönüp giderken kızcağızın hâlâ ağlamakta olduğunu gördü. Yanına çağırıp:

"Niçin ağlıyorsun, dirhemleri aldın?" buyurdu.

Kızcağız: "Geciktiğim için beni döverler diye korkuyorum!" dedi.

Allah Rasûlü (s.a.v.) onunla birlikte, hizmet ettiği âilenin evine kadar gitti ve selâm verdi. Evdekiler, Efendimiz'in sesini tanıdılar, ancak cevap vermediler. Peygamberimiz ikinci kez selâm verdi, yine karşılık vermediler. Üçüncü selâmında; "ve aleyküm selâm" diyerek büyük bir sevinçle dışarı çıktılar.

Fahr-i Kâinât Efendimiz (s.a.v.):

"İlk selâmı duydunuz mu?" buyurdu.

"Evet, duyduk yâ Rasûlallâh, ancak bize çokça selâm verip bizi bereketlendirmenizi arzu ettik. Sizi buraya kadar getiren nedir, annelerimiz-babalarımız Sana fedâ olsun?" dediler.

Rasûlullah (s.a.v.):

"Bu kızcağız sizin kendisini dövmenizden korktu." buyurdu.

Câriyenin sahibi hemen:

"Mâdem Siz onunla birlikte buraya kadar teşrîf ettiniz, mâdem Siz'in buraya gelmenize vesile oldu, o artık Allah için hürdür!" dedi.

Rasûlullah (s.a.v.) de onları hayırla ve cennetle müjdeledi. Sonra da şöyle buyurdu: "Allah on dirheme ne kadar da bereket lutfetti. Onunla Nebî'sine ve Ensâr'dan bir kuluna birer gömlek giydirdi ve bir köleyi de âzâd eyledi. Allâh'a hamd olsun! Bütün bunları kudretiyle bizlere lutfeden O'dur."

Rabbimiz bizleri yolundan ayırmasın. Rahmetini, lütfunu esirgemesin. Gönül insanı olalım, gönüller yapalım inşaallah.

Allah'a emanet olun...

Zahmet buyurdunuz Ya Resulallah!

ÇANAKKALE

Süleyman Öge

Kahraman ecdadımız 104 yıl önce bütün dünyaya "Çanakkale Geçilmez!" diye haykırdı. Onlar, İla-yı Kelimetullah için, Din-i Mübin-i İslam için kanlarını ve canlarını feda ettiler. Şehâdet şerbetini içtiler. Tevhidi savundular, İslam'ın izzet, şeref ve namusunu, Müslümanların haysiyet ve onurunu muhafaza ettiler. Mabetlerimize namahrem eli değdirtmediler. Şehâdetleri dinin temeli olan ezanlarımızın susturulmasına müsaade etmediler.

Çanakkale, imanın karşısında maddi gücün dize geldiği yerdir. Çanakkale, Yüce Rab-bimizin; "Yılgınlık göstermeyin, hüzünlenmeyin. İman etmiş kimselerseniz üstün gelecek olan sizlersiniz." (Al-i İmran, 3/139) müjdesinin bir kez daha tecelli ettiği yerdir. Çanakkale, doğudan batıya, kuzeyden güneye nice vatan evladının mukaddes değerlerimiz uğruna omuz omuza şehâdete koştığı yerdir. Çanakkale, çağdaş dünyaya, savaşın da bir ahlakının ve hukukunun olduğunu öğreten müstesna bir mekteptir. Milletimizin hafızasında eşsiz bir yeri olan Çanakkale Zaferi'ni kazanan aziz şehitlerimizi ve kahraman ecdadımızı rahmetle yad ediyoruz. Ruhları şad olsun.

Ecdadımızın bu aziz vatanımızı nasıl bir iman ile savunduğunu gösteren bir hatırayı paylaşmak istiyorum:

"Bir Osmanlı zabiti şiddetli bir savaş esnasında vurulmuş, ağır yaralanmış, kanlar içinde yere serilmiştir. Yanında birkaç askeri vardır, yaralarından kanlar fışkırmakta, son anlarını yaşamaktadır. Birden:

-Beni ayağa kaldırınız, der.

Askerler şehidlikle şereflenmiş sevgili kumandanlarının bu son arzusunu yerine getirirler, mecalsiz vücudunun kollarına girerler ve ayağa kaldırırılar.

Mübarek şehid, kısık bir sesle Kelime-i Şehadet getirir ve sonra:

- Zahmet buyurdunuz Ya Resulallah! diyerek son nefesini verir."

Ecdadı kuşatan bu ruhun tekrar hakim olması temennilerimizle efendim...

Çölde Yolculuk Eden İki Arkadaş

Çölde yolculuk eden iki arkadaş için bir hikâye anlatılır. Yolculuğun ilk aşamasında iki arkadaş tartışır bir ötekine bir tokat atar.

Tokadı yiyenin canı çok yanar ama tek kelime etmez ve kum üzerine şu sözleri yazar:

“Bugün En İyi Arkadaşım Bana Bir Tokat Attı.”

Yıkabilecekleri bir vahaya rastlayana dek yürümeyi sürdürürler. Tokadı yiyen yıkanırken bir batağa saplanır boğulmak üzereyken arkadaşı tarafından kurtarılır. Boğulmak üzere olan arkadaş kurtulduktan sonra bir kaya parçası üzerine şu sözleri kazır:

“Bugün En İyi Arkadaşım Benim Hayatımı Kurtardı.”

Tokadı vuran ve sonra arkadaşının hayatını kurtaran kişi ona şöyle der: Senin canını yaktığımda bunu kum üzerine yazdın ama şimdi kayaya kazıyorsun neden?

Öbür arkadaş ona şöyle cevap verir: “Biri bizi incittiğinde bunu kum üzerine yazmalıyız ki bağıslama rüzgârı estiğinde onu silebilsin. Ama biri bize iyi bir şey yaparsa onu kayaya kazmalı ki onu hiçbir rüzgâr yok etmesin.”

“İncinmelerimizi Kuma, Gördüğümüz İyilikleri Kayalara Yazmayı Öğrenin.”

Denilir ki özel birini bulmak bir dakikanızı alır onu değerlendirmeniz bir saat içinde olur onu sevmek için bir gün yeter ama sonra onu untabilmek için bir ömrün geçmesi gerekir.

Mehmet Şevket Eygi

Merhum, Mehmet Şevket Eygi Hocamızı rahmet ve minnetle anıyoruz. Kendilerinin hayatı boyunca dini İslama ve irfan geleneğine ne kadar bağlı olduğuna ve bir gönül insanı olduğuna şahitlik ediyoruz. Merhumun kaleminden, tasavvufsuz İslamın adeta kurumuş bir ağaca benzediğini, ruhsuz bir bedene benzediğini anlatan ve duygusuz, hissiz, aşksız, muhabbetsiz bir anlayışla hiç bir yere varılamayacağını ifade eden, uzun yıllar önce Milli Gazetede yayınlanan bu güzel yazısını siz kıymetli okurlarımız ile paylaşmak istedik efendim, buyrunuz.

“Bendenizin İslam tasavvufuna, gerçek tarikatlere, gerçek şeyhlere, müşid-i kâmillere ne kadar taraftar, bağlı ve hürmetkâr olduğum yazılarımdan anlaşılır. Tasavvufun gerçek İslam tasavvufu olması için mutlaka Şeriata uygun olması gerekir. Şeriata uygun olması için de Kur’ana, Sünnete ve İcmaaya uygun olmalıdır.

İki türlü tarikat ve tasavvuf vardır:

1. İslam, Kur’an, Sünnet, Şeriat tasavvufu ve tarikatı.
2. Bunlara zıt ve muhalif olan az veya çok bozuk tasavvuf ve tarikat.

Doğru tarikatın ve tarikatının birkaç özelliğini sayayım:

Tasavvufu ve tarikatlı Müslümanlar beş vakit namazı dosdoğru, çok büyük önem vererek kırlarlar.

Onların itikadı sahihtir.

Allah veli kullarının=evliyanın hepsi sahih itikat üzere dir.

Resulullah Efendimizin (Salat ve Selam olsun ona) Sünnetine uymadan ne veli olunur ne şeyh ne derviş.

Anadolu’ya İslam tarikatle gelmiş, tarikatle yücelmiştir. Tarikatlerin bir kısmı bozulduktan ve daha sonra tümü yasaklandıktan sonra din hayatında gerileme başlamıştır.

Reformcu, modernist, dinde yenilik ve değişim isteyen mezhepsiz Afganîci, Abduhcu, BOP’çu bazı ilahiyatçılar tasavvufa ve İslam tarikatlerine son derece muhaliftirler ve yeniden açılmalarını engelliyorlar.

Yakın tarihimize bakalım:

Ehl-i tasavvuf ve tarikat Deccalların ve Kezzabların küfür ve irtidat hamlelerine karşı canla başla Kur’anı, Sünneti, Şeriati savunmuşlardır. Bu yolda nice şehitler vermişlerdir. Onları minnetle anıyoruz.

Dinin zahir hükümlerini, Şeriati korumak ve yüceltmek konusunda Halid-i Bağdadî Hazretleri’nin, Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevî Hazretleri’nin, Abdülhakim Arvasî Hazretleri’nin ve benzeri meşayihin gayretleri, sebatları dillere destan olmuştur.

Yakın tarihimizde Silistreli Süleyman Hilmi Hazretleri’nin Şeriat hizmetleri ne kadar feyizli olmuştur.

Şerailsiz tasavvuf ve tarikat olmaz. Bu gerçeği aklımıza iyice koymalıyız.

Şeriat zarurî temeldir. Tarikat bir nasip meselesidir.

Biz Anadolu Müslümanlarının veliyyinimetleri listesinin başında Ahmed Yesevi Hazretleri gelir.

Anadolu coğrafyasına İslam, şeyhlerin ve dervişlerin himmetiyle girmiştir.

Eskiden Anadolu'nun büyük küçük her şehrinde tarikatlar ve tekkeler varmış. Tekkelerde namaz kılınırmış. Genellikle perşembe-yi cumaya bağlayan gecelerde akşam veya yatsı namazından sonra zikrullah yapılmış. Tekkelerde olgun, edepli, efendi Müslümanlar yetiştirilmiş.

Türkiye'de eskiden dinî esaslar üzerine kurulmuş loncalar, ahilik teşkilatı, fütüvvet ahlakı varmış. Bunlar yıkılınca büyük bir çöküş, dejenere oluş, ah-laksızlık başladı.

Hangi tarikat olursa olsun dervişlerine, sevenlerine, muhiblerine, gelip gidenlere mutlaka ilmihalini öğretmelidir.

Bendeniz vakit namazını kıl-madan zikir yapan tarikatleri beğenmiyorum ve bir daha meclislerine gitmiyorum.

Hayatım boyunca birtakım şeyhler gördüm, mec-

lislerine gittim, sohbetlerini dinledim; hepsi de beş vakit namaz kılan ehl-i Sünnet itikadına sahip kimselerdi.

Bursa tarikatlerini ve şeyhlerini anlatan Yedigâr-ı Şemsi adlı kitapta okumuştum; şu anda ismini hatırlamadığım bir şeyh efendi elli sene boyunca farz namazları münferiden kılmamış, hep cemaatle kılmış.

Kendilerinde Kur'ana, Sünnete, Şeriata aykırı haller bulunan, alenen fiske ve fücür işleyen birtakım kimseler evliyaullah değil, evliyauş-şeytandır.

Bugünkü iktidar büyüklerinden nâçizane istirham ediyorum: Bir an önce İslam tarikatlerinin açılmasını sağlasınlar, oralarda dine aykırı bir şey yapılmaması için bir Meclis-i Meşayih kurulsun; tarikatler holding, ticari şirket, banka gibi çalışmasın... Politikaya

karışmasınlar... Bütün şeyhlerin icazeti olsun... İnşallah..."

Bugünkü iktidar büyüklerinden nâçizane istirham ediyorum: Bir an önce İslam tarikatlerinin açılmasını sağlasınlar, oralarda dine aykırı bir şey yapılmaması için bir Meclis-i Meşayih kurulsun; tarikatler holding, ticari şirket, banka gibi çalışmasın... Politikaya karışmasınlar... Bütün şeyhlerin icazeti olsun... İnşallah..."

TOPRAĞIN ÜSTÜ GÜZEL DE YA ALTI?

Nurdan Adak

Evet dünyada hem güzellikler hem de birtakım sıkıntılar vardır. Güzellikleri yaşadığımız ya da mutlu olduğumuz zamanlar bize kısacık bir an gibi gelirken, sıkıntılar dediğimiz o imtihan dönemi hiç geçmeyecekmiş gibi gelir. Aslında her ikisinde de imtihan oluruz ama bunu bazen fark edemeyiz. Sadece sıkıntılı dönemin bizim için imtihan olduğunu zannederiz. Ama insanoğlu her an Allah'ın huzurunda ve her an imtihan oluyor. Peki bizler her şeyin geçip gittiği gibi bir gün bize verilen ve adına ömür denilen bu hayatın elimizden alınacağını da aklımızda tutabiliyor muyuz? Kendimizi o gün gelmeden hesaba çekebiliyor muyuz? Her gün acaba bugün Allah için ne yaptım diyebiliyor muyuz yoksa ölüm hiç mi aklımıza gelmiyor? Okuduğum bir yazıyı sizinle paylaşmak isterim.

Ya şimdi kabirde olsaydım ilk günüm ilk gece nasıl geçerdi? Hiç bitmeyecek sandığım yürümeyecek sandığım işleri kim yapar, kim yoluna koyardı? Evim, eşyalarım, yatağım, sandığım, ayakkabılarım benden sonra kime kalır, kim sahiplenirdi? Ya pişmanlıklarım, ölen her insan pişman olacaktır buyuruyordu

Resûlümüz. Mü'minler de mi diyen ashabına:

-Evet onlarda dudaklarının Allah adıyla ıslanmadığı her an için pişman olacaktır, diye cevap veriyordu. Müslümanlığım geldi sonra aklıma ah ah bu ne acı bir pişmanlıkmış meğerse. İşlerimin arasına sıkıştırdığım şöyle uzun uzadıya kılamadığım namazlarım işler yetişmez korkusuyla hızlanan secdelerim rukûlarım işler çabuk bitiyormuş. Demek bir nefeslikmiş hepsi. Yook yok ebedi arkadaşımın kıymetini hiç bilememişim ben. Ona ne çok vefasızlık etmişim. Onunla neden daha çok zaman geçirmedim, samimi olmadım. Halbuki ne çok faydası olurdu şimdi bana. Yan yan bakıp geçmezdi ızdırabıma. Geri dönesim geliyor. İçime sindire sindire namaz kılasım, içermiş gibi Kur'an okuyasım geliyor. Rafta gözümün önünde duran Kur'an'ım her an beni mahzunca süzen Kur'an'ım. Ne zaman okuyacak olsam hep bir engel çıkardı. Yapacak bir şey gelirdi aklıma. Ara sıra okuduğum iki sayfa ile tüm sorumluluğu üzerimden attım sanırdım. Yüzümüzde bir sivilceden kalan lekeyi dert ederiz. Oysa buraya girer girmez bedende hızlı bir çürüme başlıyor. Toprak

ezelden beri beni bekliyormuş sanki. Sıkıyor, sıkıyor, kemiklerimin kırıldığını iç içe geçtiğini duyar gibi oluyorum. Allah'ım çok yalnızım, korkuyorum. Koca bir ömrü nasıl heba ettim? Oysa yapabileceğim ne çok şey vardı. Onlar orada Rabbimiz bizi çıkar önce yaptığımızın yerine iyi işler yapalım diye feryad ederler. Size düşünecek kimsenin düşüneceği kadar bir ömür vermedik mi? Size uyarıcı da gelmedi mi? Niçin inanmadınız? Şimdi tadın azabı zalimlerin yardımcısı yoktur. Bu ayet dünyada iken beni ne çok etkilerdi. Ama neden gereğini yapmadım? Neden şimdi elimdekiler bu kadar az? Allah'ım küskünlüklerim, kızgınlıklarım, kıskançlıklarım sahip olamadıklarına hayıflanmalarım ne kadar boş, ne kadar gereksizmiş. Aldırmam sanırdım ama ne derler sözünü beynime mihlamıştım sanki. Kınamaktan çok korkarmışım meğer biliyorum ardından iyi konuşanda olacak. Güler yüzlü, tatlı dilliydi diyecekler. Bir zaman sıkça daha sonra arada düşeceğim akıllarına ama sonra en yakınlarım bile unutacak. Bir arefe bir de bayram günlerinde hatırlanacağım. Yüzüm, sesim unutulacak. Ellerim, gözlerim onlarda unutulacak. Bir tek o unutmayacak. Ufak tefek yaptığım her şey amel defterinde. Kabir bana mesken, kabir bana kucak. Belki de korkunç bir mahzen olacak. Evim, yurdum,

günüm, gecem burası artık. Dünyaya açılan bütün kapılar kapandı. Yalnızlık, yapayalnızlık sardı dört bir yanıma. Pişmanlık bana hakim olan tek duygu şimdi. Saniyelerdir veremem diye tuttuğum nefesi büyük bir telaşla verdim. Yaşadığıma inanmak için aynaya koştum. Gözlerim kıpkırmızı yerinden fırlamış sanki.

Yüzüm, sesim unutulacak. Ellerim, gözlerim onlarda unutulacak. Bir tek o unutmayacak. Ufak tefek yaptığım her şey amel defterinde. Kabir bana mesken, kabir bana kucak. Belki de korkunç bir mahzen olacak. Evim, yurdum, günüm, gecem burası artık. Dünyaya açılan bütün kapılar kapandı. Yalnızlık, yapayalnızlık sardı dört bir yanıma.

Allah'ım çok şükür yaşıyorum. Hal zamanım var. Bir nefeslik bile zamanım varsa en azından bir subhanallah diyebilirim. Eğer önümde yaşanacak daha uzun yıllar varsa neler neler yapılmaz ki şu hayatta? Namaz önce namaz önce namaza başla, sarıl Kur'an'a, dikkat et helal lokma ye. Kul hakkı yeme, öğren dinin inceliklerini, biat et sahib-i zamana, dahası var mı kırdıkların? Gönül al hiç durma. Kırdılar mı seni boş ver aldırma. Sen gayret et iyilik yapmaya. Her işinde söyle Bismillah, düşürme dilinden La ilahe illallah.

Belki bugün son günümüz bilmiyoruz ama hiç ölmeyecekmiş gibi dünyaya bağlanıyoruz. Aslında her günümüz her anımız Allah rızası

için olmalı. Derdimiz mal, mülk, para değil sadece O'nun rızasını kazanmak olmalı. Bu sebeple de ibadetlerimizde daha samimi olmalı ve ölüm kapımızı çalmadan önce kendimizi hesaba çekmeliyiz. Allah bizi kendisine dost olanlardan eylesin.

Kötülüğü İyilikle Savmak

Doç. Dr. Durak PUSMAZ

Kur'an-ı Kerimde iki ayette:

“Onlar kötülüğü iyilikle savarlar” buyrulmuştur.

Bu ayetlerden biri Ra'd suresinde (ayet: 22) olup temiz, selim akıl sahipleri anlamında olan “ülül-elbâb”ın vasıflarından biri olarak zikredilmiştir.

İkincisi de Kasas suresinin 54. Ayeti olup Hz. Muhammed (sav) peygamber olarak gönderilmeden önce vasıflarını kendi kitaplarından okuyarak inanan, peygamber olarak gönderilince bu imanlarını yenileyerek Müslüman olan Abdullah b. Selam gibi Yahudi âlimlerinin sıfatı olarak zikredilmiştir.

Ayetteki “kötülüğü iyilikle savarlar” ifadesi genel olup bununla ne kastedildiği hususunda müfessirler aşağıdaki görüşleri belirtmişlerdir:

- 1- İbn Abbas, onlar kötü amelleri iyi amelle def ederler,
- 2- İbn Zeyd, onlar şerri hayırla def ederler,
- 3- Saïd b. Cübeyr, onlar münkeri ma'ruf ile savarlar,
- 4- Onlar zulmü affederek savarlar,
- 5- İbn Şecere, onlar günahı tevbe ile savarlar,
- 6- Kutabî, onlar cahilin kötülüğünü hilimle savarlar,
- 7- Dahhak, onlar fuhşu selamla savarlar, diye açıklamışlardır. Ayrıca:

8- Onlar bir kötülük işledikleri zaman ondan vaz geçerler ve istiğfarda bulunurlar,

9- Onlar şirki kelime-i şehadet getirerek def ederler, şeklinde de açıklanmıştır. (Bkz. Kurtubî, Ra'd Suresi 22. Ayetin Tefsiri).

Aslında bu açıklamaların hepsi birbirine yakın olup iyilik ve kötülüğe verilen misaller kabilindedir.

Konunun özü şudur: Kötülüğü iyilikle savarlar” ifadesini iki şekilde anlamak mümkündür:

Allah'ın bu iyi kulları kendilerine kötülük yapanlara kötülükle mukabele etmezler, bilakis iyilikle mukabele ederler. Ya da onlar bir kötülük yaptıkları zaman akabinde hemen bir iyilik yaparlar; böylece iyilikleri kötülükleri giderir. Nitekim Yusuf suresinin 114. ayetinde: “Şüphesiz ki iyilikler kötülükleri giderir” buyrulmaktadır bu husus açıkça belirtilmiştir.

Peygamber Efendimiz de her Müslümanın ahlaki yönden uyması gereken üç temel prensipten birinin bu olduğunu belirtmiştir:

Ebu Zer (r.a.)'tan şöyle rivayet edilmiştir: Rasûlullah (sav) bana hitaben:

Nerede olursan ol Allah'tan kork, bir kötülük işlediğin zaman hemen akabinde bir iyilik yap ki onu yok etsin, insanlarla da güzel geçin” buyurdu. (Tirmizî, Birr, 55).

Biraz tefekkür Tabiata bakarken...

Ayşe Demircioğlu

"Bir saat tefekkür, bir sene nafîle ibadetten daha hayırlıdır" buyuran O gül kokulu yâri yâd ederek, bir dağın tepesinde tefekkür anını yakalamaya çalışmak ne güzeldir.

Aylardan kasım, mevsimlerden sonbahar... Ben ise bir renk cümbüşün ortasında, bir nevi cennette buldum kendimi. Karşıkı dağlar heybetli durur, sanki komutanın karşısında selama duran askerler gibi, dimdik ve korkusuz...

Yeşilin her tonuna boyanmış heryer... Baktıkça huzur buluyor insan.. İçime aldığım nefes bile bambaşka... Burnumdan ciğerlerime doğru yol arayan ve girdiği yolu tekrar bulan...

Yaprağın yere düşüşü, savuran rüzgarın uğultusu, dalların buna ayak uyduruşu. Hepsi bu kainat senfonisinde nota olmaya çabılıyor... Ağaçlar elleriyle bizlere en güzel meyvelerini sunuyor, sanki "buyur, Mevlâ sana bunları Rezzak ismiyle bahşetti" der gibi.

Mevsimler gelir geçer de, düşünmeyiz, düşünemeyiz Rahman aklımıza getirmese eğer. Ne hikmetler gizlenmiş mevsimlerin yaratılışında.. Onun merhametindedir ki, ne yazdan sonra kış nede kış sonrası yaz yaşanıyor. Kullar birden

üşümesin, birden donmasın diye, kışın şiddetli soğuşundan, yazın bunaltıcı sıcakına alıştırarak araya baharları eklemiştir.

Mevsimlerden sonbahar olunca, yazdan kalan yeşillik artık ölüme hazırlanıyor. Rüzgar ve yağmur el ele verip var gücüyle yaprakları bir bir döküyor, etrafa savuruyor. Çünkü O'nun izni olmadan bir yaprak dahi düşmez. Ferman verilmişse eğer, ağaçta tek yaprak bile kalmak istemez.

Ölüme hazırlanıyor kainat, yeniden dirilmek için ölüm gerekli. Çünkü ilkbahar yaşayacak kainat, kainat yeniden canlanacak. Dallar filizlenecek, açacak tomurcuklar, ama önce sararıp solmalı yapraklar... Yazınki yeşilliğine usul usul veda etmeli...

Nasıl bir kuru dal ölümü hatırlatıyorsa, yeşeren dal ise ölüm ötesi hayatı. Yaşadığımız bu hayat, elbet bir gün sona erecek. Sonrasında bir sonsuzluk bizi bekleyecek... Kaldığımız bu mekan misafirhanemiz, biz ise "ağaç altında gölgelenen, sonra da onu terk edip giden bir yolcu"... Asıl vatanımız, cennettir, biz ise o sonsuzluğa tâlibiz. Şu fani hayat sürerken şöyle bir durup düşünmeliyiz... Her nerede olursak olalım... **Bize heryer gurbet değil mi?**

İmam Gazali Kimdir?

İmam Gazali 1053 yılında Tûs'ta doğdu. İlk tahsilini ileride meşhur bir vaiz ve sûfî olarak tanınacak olan kardeşi Ahmed ile birlikte Tûs'ta tamamladı. 1069 yılında Nişâbûr'daki Nizâmiye Medresesi'ne giderek meşhur Şâfiî fakihî ve Eş'arî kalamcısı İmâmü'l-Harameyn Ebu'l-Me'âlî el-Cüveynî'nin talebesi oldu. Cüveynî'den fıkıh tahsil ettiği gibi hocasının kelim alanındaki büyük birikiminden de istifade etti.

Nizâmiye Medresesi'ndeki başarılı öğrenim hayatı, Nizâmülmülk'ün ve bu yolla Büyük Selçuklu Sultanı Melikşâh'ın yakın çevresinde yer almasını sağladı. Selçukluların başkenti İsfahan'da geçirdiği bu dönemin ardından 1091 yılında Nizâmülmülk tarafından başkent Bağdat'taki Nizâmiye Medresesi'ne hoca olarak atandı.

"İslam'ın Kesin Delili" Unvanıyla Tanındı

"Hüccetü'l-İslam" (İslam'ın kesin delili) unvanıyla tanınmaya başladığı Bağdat'taki görevi sayesinde buradaki Abbâsî halifesiyle ve idarî zümreyle de yakın ilişkiler kurdu. Döneminin en etkili âlimi iken yaşadığı manevî tekâmül neticesinde 1095 yılında Bağdat'taki görevlerini ani bir kararla bırakıp şehri terk etti. Bağdat'tan ayrılarak Dimaşk ve Kudüs'e gitti, Halil şehrinde Hz. İbrâhim'in kabrinde bir daha siyasî otoritelere hizmet etmeyeceği ve devlet tarafından kurulan okullarda hocalık yapmayacağına dair yemin etti.

1096 yılında hacca gittikten sonra Dimaşk ve Bağdat üzerinden memleketi Tûs'a döndü ve orada küçük bir medrese ve dergâh (hankâh) inşa etti. Halk arasında yaygınlaşan itikadî yozlaşmayı gerekçe göstererek tekrar resmî görev alması yönün-

de Selçuklu yönetiminden gelen baskılara dayanmayıp 1106 yılında bir zamanlar öğrencisi olduğu Nişâbûr'daki Nizâmiye Medresesi'nde hoca olma teklifini kabul etti. Tûs'taki medrese ve dergâhında da ders vermeye devam eden Gazali, 1111 yılında Tûs'ta vefat etti.

Ehl-i Sünnet İncancını Bidatlere Karşı Savundu

Gazali, kendi döneminde hakikate ulaşma iddiasında bulunan dört grup olduğunu belirterek araştırmalarını bunlar üzerinde yoğunlaştırmıştır: Kelamcılar, filozoflar, Bâtınîler ve sûfiler. Gazali, bu gruplara dair değerlendirmelerde bulunurken, öncelikle onların iddialarını bütün yönleriyle öğrenmeyi kendisine ilke olarak koymuş ve eleştirilerini bu öğrenim sürecinin ardından sağlam temeller üzerine inşa etmiştir.

El-İktisâd fi'l-İtikâd adlı eseriyile Eş'arî kelim geleneği içinde önemli bir yeri olan Gazali, kelamın görevini Ehl-i Sünnet incancını, sonradan ortaya çıkan aykırı yorumlara (bid'at) karşı savunmak şeklinde belirlemektedir. Ancak ona göre kelamcılar zamanla bu savunma göreviyle yetinmeyip özellikle filozofların yöntem ve öğretilerinden etkilenecek bir tür varlık öğretisi ortaya koymaya çalışmışlardır.

Gazali'ye göre kelamcılar bu çabalarında başarısız oldukları gibi inanç konusundaki görüş

ayrılıklarını çözüme kavuşturacak yöntemlere de sahip değildir. Gazzâlî, kelamın bir savunmacı bir disiplin olarak kalması konusundaki ısrarını hayatı boyunca sürdürmüş ve kelamî konulardaki tartışmalardan halkın özellikle uzak tutulması gerektiğini vurgulamıştır.

Gazali, kendi döneminde hakikate ulaşma iddiasında bulunan dört grup olduğunu belirterek araştırmalarını bunlar üzerinde yoğunlaştırmıştır: Kelamcılar, filozoflar, Bâtınîler ve sûfiler. Gazali, bu gruplara dair değerlendirmelerde bulunurken, öncelikle onların iddialarını bütün yönleriyle öğrenmeyi kendisine ilke olarak koymuş ve eleştirilerini bu öğrenim sürecinin ardından sağlam temeller üzerine inşa etmiştir.

Filozofların En Çok Hataya Düştüğü Yer: Metafizik

Gazali, Bağdat Nizâmiye Medresesi'ne hoca olarak atandığı dönemde bir yandan talebelerine dini ilimleri okuturken vaktinin bir kısmını da filozofların öğretilerini incelemeye ayırmıştır. Kendi ifadesine göre iki yıldan az bir sürede hiçbir hocadan yardım almadan felsefe kitapları okuyan Gazali, bir yılı da okumaları neticesinde elde ettiği sonuçları değerlendirmeye ayırmıştır.

Gazali'nin felsefeyle bu kadar yakından ilgilenmesinin başlıca sebebi, İbn Sînâ'nın kuşatıcı ve etkili felsefi sisteminin ardından İslam dünyasında felsefenin ve filozofların etkisinin hızla atmış olmasıdır. Filozofların özellikle de İbn Sînâ'nın eserlerine dair araştırmaları neticesinde ilk olarak onların mantık, metafizik ve fizik alanındaki öğretilerini nesnel bir şekilde özetleyen Makâsîdü'l-felâsife adlı bir eser kaleme alan Gazali, filozoflara yönelttiği eleştirileri ise Tehâfütü'l-felâsife'de yirmi mesele çerçevesinde ortaya koymuştur.

Felsefi ilimler kapsamında yer alan matematik, mantık, fizik, ahlak ve siyasete karşı genel olarak olumlu bir yaklaşım sergileyen Gazali, eleştirilerini, filozofların en çok hataya düştüğü alan olarak gördüğü metafizik üzerinde yoğunlaştırmıştır. Filozofları, mantık ilminde belirledikleri kanıtlama şartlarına metafizik meselelerde uymamakla suçlayan Gazali'ye göre filozofları şu üç iddiaları sebebiyle tekfir etmek, yani İslam'dan çıktıklarına hükmetmek gerekmektedir:

1. Âlem ezelidir.
2. Allah tümelleri bilir, tikelleri bilmez.
3. Ahiret hayatı maddî değil, ruhanîdir. Filozofların matematik, mantık ve fizik gibi alanlarda ortaya koydukları bilimsel sonuçların, onların her söylediklerinin, özellikle de metafizik meselelere dair değerlendirmelerinin kesinlik derecesinde olduğu anlamına gelmediğine dikkat çeken Gazali, metafizik konulardaki hatalarından dolayı filozofların her sözünün yanlış olduğu sonucuna varmanın da bir başka hata olacağını, bunun İslam'a büyük zararlar vereceğini ısrarla ifade etmiştir.

Bâtınilerin "Masum İmam" Öğretisini Çürüttü

Gazali'nin hakikat iddiasındaki üçüncü grup olarak Bâtınileri ele alması, dönemin siyasi şartlarıyla yakından ilgilidir. Fâtîmî Devleti'nin siyasi ve ideolojik saldırılarına karşı Abbâsî hilafetinin ve Büyük Selçuklu Devleti'nin desteğiyle mücadele eden Gazali, Bâtınilerin masum imam öğretisini çürütmek üzere pek çok eser kaleme almıştır.

Bu eserler içinde en önemlisi, Abbâsî halifesi Mustazhir-Billâh'ın isteği doğrultusunda yazdığı ve bu sebeple el-Mustazhirî olarak da bilinen Fedâihü'l-Bâtiniyye'dir.

Gazali'ye göre Bâtınilerin iddia ettiği gibi hakikate ulaşmak için masum bir imamın rehberliğine ihtiyaç olsa da söz konusu masum imam, tarihin bir döneminde kaybolan ve ahir zamanda geleceği düşünülen "kayıp imam" değildir.

Gazali'nin felsefeyle bu kadar yakından ilgilenmesinin başlıca sebebi, İbn Sînâ'nın kuşatıcı ve etkili felsefi sisteminin ardından İslam dünyasında felsefenin ve filozofların etkisinin hızla atmış olmasıdır. Filozofların özellikle de İbn Sînâ'nın eserlerine dair araştırmaları neticesinde ilk olarak onların mantık, metafizik ve fizik alanındaki öğretilerini nesnel bir şekilde özetleyen Makâsîdü'l-felâsife adlı bir eser kaleme alan Gazali, filozoflara yönelttiği eleştirileri ise Tehâfütü'l-felâsife'de yirmi mesele çerçevesinde ortaya koymuştur.

Gazzâlî, Allah'ın dinini eksiksiz bir şekilde inananlara tebliğ eden Hz. Muhammed'in gerçek masum imam olduğunu vurgulayarak âlimlerin Kur'ân ve sünnetin rehberliğinde İslam ümmetinin problemlerine çözüm getirebileceğini belirtmiştir.

Gazali, Bağdat'taki görevi sırasında bir yandan fıkıh ve kelim alanında eserler kaleme alıp filozoflar ve Bâtınîlere karşı reddiyeler yazarken bir yandan da kendi hayatı üzerinde düşünmeye başlayarak bir muhasebe sürecine girmiştir. Bu dönemde tasavvuf eserleriyle tanışan Gazali, bu kitapların sunduğu ahiret odaklı hayat anlatısından ciddi bir şekilde etkilenmiştir.

İmam Gazali'nin Manevi Arayışı

Otobiyografisinde anlattığına göre tasavvufun sadece kitaplardan öğrenilecek bir ilim olmadığını farkına vatan Gazali, tasavvufun öğördüğü manevî tecrübeyi (zevk) bizzat yaşamak için makam-mevki, mal-mülk, aile gibi dünyevî bağlardan kurtulup nefsin isteklerinin önüne geçerek tüm kalbiyle ahirete yönelmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Ancak ulaştığı bu sonucu hayata geçirmekte zorlanan Gazali, altı aya yakın süren bir kararsızlık ve manevî rahatsızlık döneminin ardından bütün görevlerini bırakıp ailesini, güvendiği dostlarına emanet ederek Bağdat'tan ayrılmayı başarmıştır. Bağdat'tan uzakta geçirdiği iki yıl boyunca dünyevî arzularını dizginleyip ilahî hakikatleri keşif ve müşahede için kalbini kötü huy ve dü-

şüncelerden temizlemeye odaklanan Gazali, yaşadığı manevî tecrübeler neticesinde tasavvuf yönteminin hakikate ulaştıran en sağlam ve doğru yöntem olduğu sonucuna varmıştır.

Gazali'ye göre Hz. Peygamber'in vahiy tecrübesiyle sûfîlerin manevî hâlleri arasındaki benzerlik, aklın bütün hakikatleri anlayıp açıklamadaki ye-

tersizliğini ve hakikate ulaşmada peygamberin rehberliğine duyulan zorunlu ihtiyacı gözler önüne sermektedir. Gazali'nin Bağdat'tan ayrıldıktan sonra kaleme aldığı ve İslam düşünce tarihinin en etkili eserlerinden birisi olan İhyâü ulûmî'd-dîn'in de esas gayesi aklın sınırlılıklarını göstererek teorik tartışmalara boğulan dinî ilimlere tasavvuf yoluyla ruh üfleme ve onları canlandırmaktır.

Kalp Hastalıkları Doktoru

Peygamberlerin, kalp hastalıklarının doktoru olduğunu vurgulayan Gazali, aklın faydası ve işlevinin ise bize bunu tanıtmayı, peygamberliğin gerçekliğine şahadet etmesi ve kendisinin de peygamberlik gözüyle idrak edilenleri görmekten aciz olduğunu bilmesi, körleri kılavuza ve çare arayan hastaları müşfik hekimlere teslim eder gibi elimizden tutarak bizi peygamberliğe teslim etmesinden ibaret olduğunu belirtmektedir. Bu an-

lamda Gazali'ye göre peygamberlerin misyonunu hakkıyla sürdürebilecek tek zümre tasavvufi tecrübeyle donanmış âlimlerdir.

Kaynak: İslam Düşünce Atlası

Gazali'ye göre Hz. Peygamber'in vahiy tecrübesiyle sûfîlerin manevî hâlleri arasındaki benzerlik, aklın bütün hakikatleri anlayıp açıklamadaki yetersizliğini ve hakikate ulaşmada peygamberin rehberliğine duyulan zorunlu ihtiyacı gözler önüne sermektedir. Gazali'nin Bağdat'tan ayrıldıktan sonra kaleme aldığı ve İslam düşünce tarihinin en etkili eserlerinden birisi olan İhyâü ulûmî'd-dîn'in de esas gayesi aklın sınırlılıklarını göstererek teorik tartışmalara boğulan dinî ilimlere tasavvuf yoluyla ruh üfleme ve onları canlandırmaktır.

Hüdâyî Hazretleri'nin nefis terbiyesi

Hız. Üftâde bir gün müridine:

- Haydi evlâdım, bir sırık ciğeri omuzuna alarak Bursa sokaklarında dolaşıp satmalısın, diye emretmiş; Hz. Hüdâyî de tereddütsüz sırığı samur kürkü üzerine almış ve çarşı çarşı, mahalle mahalle dolaşmaya başlamıştı. Bu hali gören ahâli, "Kadı Efendi çıldırmış" diyerek aleyhinde bir sürü dedikodular uydurdular. Fakat Hz. Hüdâyî bunların hiçbirine aldırmadı. Ve vazifesini kemâl-i ihtimamla yerine getirerek döndü.

Hüdâyî ciğer satma işini gerektiği şekilde başardıktan sonra şeyhi O'nun, dergâhın helâlarını temizlemeğe me'mur etti. Bir gün abdesthaneleri yıkarken kulağına davul-zurna sesleri geldi. Hüdâyî bir an kulak kabarttı, bunlar neyin nesi diye düşündü. Meğer Hüdâyî'nin yerine yeni ta'yn olunan kadı nâibi geliyormuş, halk da onu karşılamaya çıkmış. Hüdâyî, beldenin bu âdetini bildiği için sesi duyunca kendi kendine:

"-Yeni kadı geliyor hâl!.. Bîçâre Mahmûd, sen böyle bir mesleği bıraktın... Şimdi helâlara hizmetkâr oldun." diyerek nefsinin iğfâl ve iğvâsına kapıldı. Hatırından bir an bunlar geçince derhal toparlandı ve:

"-Mahmûd! Sen şeyhine nefsini ayaklar altına alacağına dair söz vermedin miydi?" diyerek kalbinden geçen bu hâle tevbekâr oldu ve nefsini tahkir için elindeki süpürgeyi atarak taşları sakalıyla süpürmeye başlayacağı bir anda şeyhi Üftâde hızır gibi yetişti ve:

"-Evlâdım, sakal mübarek şeydir, onunla böyle bir iş yapılmaz." diyerek omuzundan yakaladı ve:

"-Maksad bu mertebeyi atlatmaktır." buyurarak Hüdâyî'yi alıp dergâha götürdü.

Hız. Hüdâyî, Üftâde'nin nezdinde her geçen gün ma'nevi tecellilere nâil oluyor, rûhu olgunlaşıyor ve

yüceliyordu. Nefsini tezkiye ve kalbini tasfiyeye muvaffak olan Hüdâyî, artık nebâtâtın bile tesbihini duyar hâle gelmişti. Nitekim şu olay bunu gösterir.

Üftâde hazretleri bir gün müridân ile tenezzühe çıkmışlardı. Dervişler, efendilerine takdim etmek üzere her biri birer demet çiçek topladılar. Hüdâyî de eline bir adet sapı kırılmış çiçek aldı ve geri döndü. Herkes hediyelerini şeyhleri Üftâde'ye takdim etmiş. Üftâde de kabul ile memnûniyetini izhâr etmişti.

Hız. Hüdâyî hediyesini verince Hz. Üftâde:

"-Oğlum, arkadaşlarınız demet demet çiçek getirdiler, siz bize bir tek çiçeği mi lâyıık gördünüz?" buyurdu. Hz. Hüdâyî de:

"-Efendimize ne takdim etsek azdır; fakat hangi çiçeği koparmak için uzandımsa tesbihini iştirerek elimi çekmek zorunda kaldım. Ancak sapının kırık olmasından dolayı bu çiçeği tesbihinden kalmış gördüm. Bunu bir hediye olmak üzere huzûrunuza getirdim. Bunu keşfen siz de biliyorsunuz zaten" zarif cevabını vererek şeyhinin bir kat daha muhabbet ve teveccühünü kazandı.

Hız. Hüdâyî, "üç günde bir elmayı koklayıp onunla iftâr edecek" derecede sıkı bir riyâzat devresinin sonunda nefsini iyice Hakk'a râm etmiş, rûhunu kuvvetlendirmişti. Bu yüzden de yolda dirilerden çok ölülerle mülâki olmaya başlamıştı. Hattâ bir gün şeyhinin halvethânesine giderken yolda daha önce vefat etmiş bir müezzine tesâdüf etmiş ve selâm vermişti. Halvethâneye girip durumu şeyhine anlattınca Hz. Üftâde:

"-Oğlum, riyâzatla rûhunu güçlendirmişsin, onun eseridir. Fakir dahi riyâzatımız zamanında ba'zan çarşıya çıktığımda dirilerden çok ölüleri müşâhede ederdim." buyurdu.

EŞ-ŞEYH ES-SEYYİD HACI MUHAMMED BABA KÜRKİ (K.S)

Dr. Abdulkadir EREN

Rahman ve Rahim olan Allah'ın (c.c) adıyla.

Cenabı Hakk'a sonsuz hamd-ü senalar eder, Resul-i Ekrem ve Nebiyy-i Muhterem Efendimiz'e (s.a.s) Cenabı Hakk'ın ilmi adedince salatü selam ederim.

Allah-ü Teala (c.c) yüce kitabımız Kur'an-ı Kerim'de Yunus Suresi 62. Ayetinde **"Bilesiniz ki Allah'ın dostlarına hiçbir korku yoktur. Onlar üzülmeyeceklerdir de"** buyurmaktadır.

Hatem-i Enbiya, Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v) Efendimiz de, Ebu Hureyre (r.a)'ın rivayet ettiği bir hadis-i kudside Yüce Allah şöyle buyurur:

"Kim benim bir veli kuluma (dostuma) düşmanlık ederse, ben de ona harp ilân ederim. Kulum, kendisine farz kıldığım şeylerden daha sevimli bir şeyle bana yaklaşamaz. Kulum nafile ibadetlerle de bana yaklaşılmaya devam eder, ta ki ben onu severim. (Sevince de) artık onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli, yürüyen ayağı olurum. Benden isterse muhakkak ona (istediğini) veririm. Bana sığınırsa muhakkak onu korur ve kollarım..." (B6502 Buhâri, Rikâk, 38)

Kuran ve sünnetten anlıyoruz ki Cenabı Hakk'ın sevdiği, razı olduğu kulları, geçmişte olduğu gibi

günümüzde de ve gelecekte de olacaktır inşallah. Onlar gece karanlıklarında kutup yıldızları, yolunu kaybetmiş gönüllerin rehberi, hasta gönüllerin tabibidir. Onlar meclislerin tuzu biberi gibidir. Onların anıldığı yerlere rahmet iner biiznillah.

İşte Hakk yolunun rehberlerinden, gönül dünyamızın sultanlarından, Tarikat-ı Aliye-i Kadiriye'nin büyük velilerinden, Eş-Şeyh Es-Seyyid Ömer Hüdai Baba Köhengi (k.s) Hazretlerinin baş halifesi, silsilet-üzzehebiyyenin 33'üncü tanesi, Eş-Şeyh Es-Seyyid Hacı Muhammed Baba Kürki (k.s) hazretleri, Elazığ ili içerisinde bulunan Hazar gölü kıyısındaki Kürk köyünde dünyaya teşrif etmişlerdir. Babaları Gafuroğullarından Ahmed Ağa olup nesbeleri Cedd-i Paki Resul-i Kibriya Efendimize dayanmaktadır. İlahi aşk ateşiyle yanan Muhammed Baba Hazretleri kalbindeki kilidi açacak, onu bahri ummana atacak, vuslatı Rahman' a ulaştıracak mürşidi kamili aramaktadır.

Yunus Emre'mizde (k.s) bu minvalde ne güzel söylemiş;

*"Gel ey kardeş, Hakkı bulayım dersen,
Bir kamil mürşide varmasan olmaz,
Resulün cemalini göreyim dersen,
Bir kamil mürşide varmasan olmaz."*

*Niceler gittiler mürşid arayı,
Arayanlar buldu derde devayı,
Bin kez okur isen aktan karayı,
Bir kamil mürşide varmasan olmaz."*

Muhammed Baba Hazretleri Kürk köyüne yaklaşık 35-40 km. uzaklıkta bulunan Kövenk köyünde talibleri matlubuna erıştiren, Kutb-ul aktab Ömer Hüdai Baba Hazretlerinin dergahında aradığını bulur. Ömer Hüdai Baba Hazretlerine gassal elindeki meyyit gibi teslim olur ve gönülden, samimiyetle bağlanır. Ömer Hüdai Baba hazretlerinin saliklerine şu şiiirinde bahsettiği gibi;

*Et tevbe cürme iptidâ, Sana gele bûyi Hüdâ
Olma huzûrundan cüdâ, Gelmez mi gör feyz-i Hüdâ*

*Gel sükût ile sıyâm et, Zikr-i Hüdâya kıyâm et
Her an huzûrda devam et, Gelmez mi gör feyz-i Hüdâ
Ko bu dünyânın cengini, Bağla sivâdan kendini
Küşâd et kalbin bendini, Gelmez mi gör feyz-i Hüdâ
Tarîk-ı Hak'ta kim gider, Feyz-i Hüdâ'yı celbeder
Allâh ana imdâd eder, Gelmez mi gör feyz-i Hüdâ
Terk eyle sît-u sedâyı, Bulmak dilersen Hüdâ'yı
Dal bahr-i aşka Hüdâyî, Gelmez mi gör feyz-i Hüdâ*

Muhammed Baba hazretleri seyr-ü sulûka başlar, nice feyizlere erişir. Şeyhine olan sevgisinden, mânen yakın olduğu gibi maddeten de yakın olmak ister. Şeyhinin müsaadesiyle malını mülkünü satar ve Kövenke taşınır. Mürşidinin sohbetlerine devam eder, kendilerini can kulağı ile dinler, can kulağı ile bu yola mahsup ve mensub olur. Şeyhine ihlas ve sıdk ile daim hizmet eder, söylediklerini emir telakki ederek harfiyyen uygular. Şeyhinin sevgisine, nazarına, himmetlerine ve nice sırlara mazhar olur.

Ömer Hüdai Babanın, Muhammed Babaya olan muhabbetini anlayamayan bazı muridan, içlerinden neden acaba bu kadar seviyor kendilerini diye merak edip dururlarmış. Ömer Hüdai Baba hazretleride onları evine davet edip her birine birer kürek vererek tekkenin bahçesindeki toprak yığını az öteye taşımalarını istemiş. Bu sırada Ömer Hüdai Baba Hazretleri gülümseyip söyleyin bakalım neden gülümsedim diye buyurmuş. Hiç kimseden ses çıkmamış. Hacı Muhammed sen söyle bakalım deyince Muhammed Baba hazretleri attığımız toprakların Habeşistan'da cihad eden askerlerimize siper olduğunu görüyorum buyurmuşlar. Bunun üzerine Ömer Hüdai Baba hazretleri onlara dönerek niçin onu daha çok sevdiğimi anladınız mı, demiştir.

Yine birgün Ömer Hüdai Baba Hazretleri atına binerken atın üzengisinden tutup yardım eden Hacı Muhammed Baba o an şeyhinin nazarına mazhar olmuş ve sır perdesi kalkmıştır. Birçok ruhun kendisine biat ettiğini görmüş. Ayrıca Muhammed Baba Hazretlerinin halifesi Hayri Baba hazretlerinin ruhu da "bu da vaiz oğlu Hayri'nin ruhudur"

denilerek kendisine gösterilmiştir. Kendileri Hayri Babamızın ruhunun hakikate ulaştığını, hatta kendilerini üç gömlek geçtiğini, ancak kendilerine çok zahmet verdiğini Hayri Babamıza söylemişlerdir.

Ömer Hüdai Baba Hazretlerinin bahçesinde açılan bir gülirana olan Muhammed Baba Hazretleri seyrüsülûklarını tamamlayarak şeyhinden on iki tarikten icazet almıştır.

Çok sevdiği şeyhi Ömer Hüdai Baba hazretleri dünyasını değiştirdikten sonra şeyhinin kutb-ul aktablık makamına, kendisinin mânevi hâl ve derecesine kimse ulaşamaz. Bu makam Yemen’de bir mürşidi kâmile nasip olur. Havuzun başındaki, manevi kısmetleri dağıtan babanın evladları eski feyzi bulamazlar. Bunun üzerine Ömer Hüdai Baba Hazretlerinin manevi işaretiyle Muhammed Baba Hazretleri Ravza-i Mutahharada Ruh-u Resulillah’ın yanında 11 yıl hizmet ederek, riyazat ve ibadat-ü taat ile meşgul olur. Birgün naz makamında “Ya Resülillah ya bana şeyhimin makamını verin yahut canımı alın” diye ilticada bulunur. Cenab-ı Hakk’ın lütfu keremi, Resüllullah efendimizin (s.a.s) şefaati ve teveccühleri, silsile-i meşayih-i kiram efendilerimizin himmetiyle, Ömer Hüdai Baba hazretlerinin kutb-ul aktablık makamı kendilerine ihsan edilir.

Manevi bir işaretle tekrar Kövenk’e dönmesi ve posta oturması işaret olunan Muhammed Baba’nın makam-ı irşada oturmasını hoş karşılamayan diğer halifeler toplanıp onu makamdan tard etmek, posttan kaldırmak isteseler de mânâ alemindeki

makam-ı âlilerini görünce onlarda boyun eğip teslim olurlar.

Muhammed Baba Hazretleri Cenabı Hak ile aramdaki 70 bin perdenin bi iznillahî teala hepsini geçtim. Üç perde kaldı, lakin üçüncüsünü de araladım buyurmuşlardır.

Kendilerinin maddi evladı olmamıştır. Lakin manevi sayısız evlatları vardır.

Muhammed Baba hazretleri seyr-ü sulûka başlar, nice feyizlere erişir. Şeyhine olan sevgisinden, mânen yakın olduğu gibi maddeten de yakın olmak ister. Şeyhinin müsaadesiyle malını mülkünü satar ve Kövenk’e taşınır. Mürşidinin sohbetlerine devam eder, kendilerini can kulağı ile dinler, can kulağı ile bu yola mahsup ve mensub olur. Şeyhine ihlas ve sîdk ile daim hizmet eder, söylediklerini emir telakki ederek harfiyyen uygular. Şeyhinin sevgisine, nazarına, himmetlerine ve nice sırlara mazhar olur.

1929 yılında yerlerine halife olarak son devrin büyük velilerinden Eş-şeyh Es-Seyyid Hacı Mustafa Hayri Baba (k.s) Hazretlerini bırakarak dar-ı bekaya irtihal eylemişlerdir. Çok sevdikleri, dünyada da hep beraber oldukları şeyhi Ömer Hüdai Baba Hazretlerinin yanına defnedilmiştir. Muhammed Baba Hazretleri tasarrufunun bi iznillah mematlarından sonra 100 sene daha devam edeceğini buyurmuşlardır. Cenab-ı Hakk şefaatiyle nail eylesin. Cenabı Hakk yolumuzun mahsuplarından, mensuplarından hesabı görülmuşlerinden eylesin. Mürşidimiz, Gönlümüzün sultanı Eş-şeyh Es-Seyyid Zülçenaheyn Kutb-ul Aktab Abdullah Demircioğlu Babamızın şu gönülleri titreten duası ile yazımı hitama erdirmek istiyorum.

“Şu bizi dinleyen, can kulağı ile dinleyen, can kulağı ile bu yola mahsup olan, mensup olan sizlerin, kim varsa onların sami-

mi olanların üzerine Allah Resulünün nazarı olsun, Meşayih-i kiram efendilerimizin nazarı olsun. Bakış olsun aziz kardeşlerim. Konumunuz önemlidir. Bağlılık, bağlılık, bağlılık.. Gassal elindeki meyyitin bağlılığı gibi.”

7 meclis

Pir Abdulkadir Geylani Hz.
Fethu'r Rabbani İsimli Eserinden

Bu konuşma, pazar günü Ribât'da yapıldı.

Konuşma tarihi: Hicrî 17 Şevval 545, Milâdî 1150.

Allah'ım, büyük Peygamberimiz'e salât ve selam eyle. Bu salât ve selam ondan sonra gelen ve zamanında yaşayan yakınlarına da olsun! "Bize bol sabır ver. Bu yolda yürümemiz için bize kuvvet ihsan eyle." (el-Bakara, 2/250) Bizlere iyiliğini arttır. Verdiklerine de şükretmeyi nasip et!

Ey cemaat! Sabırlı olun. İçinde bulunduğunuz dünya, âfet ve musibet doludur. Bunların gayrisi nadirdir. Yok denecek kadar azdır. Arkasına belâyı saklamayan iyilik bulunmaz. Her genişliğin bir sıkıntısı çıkar. Her ferahlıkta bir darlık saklıdır.

Maddî hayatınızı dünyaya verin. Kısmetinizi meşru yoldan alın. Dertlerinizin devası budur. İyi yollardan gelen dünyalık size yeter.

Ey evlat! Kısmetini, meşru olduğuna inanınca al, alırken iman eliyle al. Hakiki yolu arıyorsan, böyle seçmelerdensen, doğrulara katışmışsan, emirle al. Hakk'ı bulmuş ve hâl âlemine ermişsen, Hak yakın-

lığında kendini kaybetmişsen, o zaman başka hâl olur. Senin hükmün orada geçmez. Sana gönderirler. Emir seni yürütür. O âlem seni kötülüklerden korur. Hak işler varlığını, harekete geçirir. Olanlar olur, ama sen yoksun onlarda.

İnsanları senin için üçe böleceğim:

Birincisi; cahil, hakiki âleme sevgisi yok.

İkincisi; seçme ve iyilerle olan.

Üçüncüsü; iyilerin bizzat kendileri ve esasen iyiler.

Hakiki âleme sezisi ve duygusu olmayan "âmî" tabir edilir. Bu, İslâm dininin temel prensiplerine uyar. Hiç ayrılmaksızın, Allah ne buyurmuş, Peygamber (s.a.v) Efendimiz ne demişse onu bilir. Ve bu bilgisinin dış kabuğunu bir türlü yırtamaz, dolayısıyla ötelere geçemez. Bu adam, şu ilâhi fermanın hükmü altındadır:

"Peygamber size ne ki getirmiş, ona uyunuz. Ve her neyi ki, yasak etmiş, onu da yapmayınız." (el-Haşr, 59/7)

O "âmî" tabir ettiğimiz, bu yolu kendine seçer, işlerini yukarıda beyan edilen ferman dahilinde yürütürse, saf bir gönül sahibi olur. Ama biraz da iç âleme yönelmesi şarttır. Biraz daha ilerler, hakikatlere daha çok anlayış peyda ederse, Mevlâ ona ilham kapısını açar. İyiliğini ve kötülüğünü o ilhamla seçer. Bir âyet-i kerimede şöyle beyan edilir:

"Allah ona iyiliğini ve kötülüğünü ilham etti." (eş-Şems, 91/8)

İşbu anlatılan vasıflar, "âmî" kulun vasfıdır. Bu zatın kalbi, yanlış yol tutmaktan titrer. Her şeyde bir işaret bekler. Kur'ân-ı Kerim okur. Orada bulamayınca, Peygamber (s.a.v) Efendimiz'in emirlerine bakar; orada da bulamazsa bekler. İşinde çalışırken, bir melek onu idare eder. Yolunu aydınlatır. Bu anlatılanlar, İslâm dininin zahirde beyan edilen emirlerini yerine getirdikten sonra başlar. İmanı kuvvet bulur. Tevhid nuru kalbe yerleşir. Sonra dünya kalbinden çıkar. Daha sonra halkın hayrını ve şerrini görmek de kaybolur. Her türlü maddî iş ve korku gidince, ilâhî ilham gözükmeye başlar; ama bu gözün göreceği cinsten değil.

Artık sabah olmuştur. İkinci hâl başlar. İyilere mensup olur. İman nuru gelir. Takva ışığı peyda olur. Amel nuru, sabır nuru, sevgi ve olgunluk nuru da gelir; cümle nurlar birleşir ve artık o da bir insan olur. Bunlar, tek tek birer meyvedir. Ancak İslâm dininin hakkı ödendikten sonra başlar ve onun bereketi ile olgunlaşır.

Artık ebdallık başlamıştır. Ebdallar bizzat iyilerdir. Seçmelerin seçmesidir. Bunlardan öte kulluk makamı yoktur. Bunlarda bir iş için evvelâ İslâm dininin emri gözetilir. Sonra bizzat emir alınır; sonra bizzat ilâhî hareket ve ilham beklenir.

Saydığımız üç şeyin ötesinde hayat yoktur. Manevi ölüm vardır. Haram üstüne haram, hastalık üstüne hastalık, dert üstüne dert vardır. Ve sadece baş ağrısı vardır. Çünkü dinin baş emirlerini zedelemişlerdir. Kalp de ezginliğe ve bezginliğe uğramıştır. Ve artık ceset de yara ve bere içindedir.

Ey cemaat! Mevlâ'nın tasarrufu sizde devamlıdır. Her an biraz daha tekâmül eder. Bu tekâmül sonunda, işlerinize dikkat edilir. Sebat gösterebiliyor musunuz, yoksa hemen dağılıyor musunuz? Yalancılığınız ve doğruluğunuz meydana çıksın.

Kadere uymayan, şefkat bulamaz ve kimse ona uymaz. İlâhî hükümlere boyun eğmeye rıza yolu kapalıdır ve hiç kimse ondan memnun değildir. Vermeyene kimse bir şey vermez. Yolculuğa çıkmayan ata binemez.

Cahil adam! Tağyir ve tebdil etmek mi istiyorsun? İsteddiğini, dilediğin şekle sokmak senin hakkın değildir. Kendini bir ilâh mı sanıyorsun? Allah birdir. Kimsenin keyfine göre hareket etmez. Zaten O'ndan gayrı varlık yoktur. Nefsinden gelen bu kötü düşünceden dön, tam dur. Kader seni sarmamış olsaydı, bu yalancı iddia yüzüne vurulurdu. Cevher, tecrübe sonu meydana çıkar. Tecrübeden mahrum her şey boştur.

Nefsini kabul etme; Hakk'ı tanırsın. Çünkü nefsin kendisi için Hakk'ı inkâr etmeni istiyor. İnkâr ve tanımamaya önce nefsinden başla; onu yola koyarsan sonrası kolay olur. Ve yavaş yavaş aradığını bulursun. İmanın kuvvet bulur. İmanın kuvvet buldukça, kötülükler senden uzak olur. İmanın zayıfladıkça kötü şeyler evine dolar. Öyle zaman gelir ki, evden bir kötülüğü kapıya atmaya gücün yetmez, iman kuvvetin tam olsaydı, onlar giremezdi.

İman kuvveti lafla ortaya atılacak şey değildir. O, şeytanla karşılaştığın zaman belli olur. Kötülerin karşısında imanın sarsılmadan durabiliyorsan korkma, iman kuvvetin vardır. Aksi olunca, boş iddiaya yeltenme, imanın zayıf, kuvvetlendirmeye bak.

Bela ve felaket karşısında dimdik durabiliyor musun? Duruyorsan, imanlısın ve kuvvetlisin. İman ayağı kötülüğe kaymaz. Kayıyorsa iman değildir. Boşuna iddia etme, yazıktır.

Her şeye hürmet et. Her şeyin yaratıcısını sev. O, bir şeyin sevilmesini isterse sev. O sevdiren senden kabahat kalkar. Çünkü sevdiren O'dur. Sen O'nunsun, sen yoksun ortada, sadece O var.

Buna işaret olarak, Peygamber (s.a.v) Efendimiz şöyle buyuruyor:

"Dünyanızdan bana üç şey sevdirdi: Güzel koku, kadın, ruhumu hoş eden namaz."

Bunlar sevdirilmiştir. İlk başta hepsi bırakılmış, sonra Mevlâ tarafından sevdirilmiştir.

Sen de kalbini temizle. Yalnız Mevlâ kalsın. O'na teslim ol; icap edenin sevgisini kalbine getirir. O Kerimdir, istediğini sevdirmesini bilir.

delinen kırbalar

Ebu'l-Vefâ (k.s) hazretlerinin küçük ve sevimli bir oğlu vardır. Çocuk iyidir, hoştur da bir ara mahallenin sakasına (su dağıtıcısına) hayli eziyet eder.

Mahalle sucusunun yolunu bekler, çuvaldız ile kırbaları deler. Kim bilir, belki de fıskiye gibi akan sular hoşuna gider. Aslında saka şaka götüren biri değildir. Bunu yapan bir başka çocuk olsa, çoktan ensesine yemiştir şamarı. Zira delinen kırba dikilemez, ancak boğumlanarak bağlanır ki, koca kırba gitti demektir yarı yarıya.

Saka bir sabreder, iki sabreder, bakar olmuyor, tutar eteğini, çıkar huzura.

"Affınıza sığınıyorum ama" der,

"Vaziyet böyleyken böyle!"

Ebu'l-Vefâ hazretleri çok şaşırır. Kırbaların parasını fazlasıyla öder. Sucudan helallik diler. Saka bir hoş olur.

"Keşke eşiğine sultanların baş koyduğu veliyi üzmeseydim" der. Pişman, mahcup dergâhı terk eder.

Ebu'l-Vefâ hazretleri çocuğa hiçbir şey demez. Hemen hanımını bulur.

"Aman iyi düşün, biz bir hata yaptık ama nerede?"

Bütün gün düşünen hanımı sabaha karşı:

"Tamam! Galiba buldum!" der.

"Anlat hele?"

"Çocuğumuza hamileydim. Kız kardeşim bir yere uğrayacak olmalıydı sepetini bırakmıştı bize. Zerzevat arasından bir limon parladi. Canım nasıl çekti anlatamam. Kardeşimi biliyorsun. Bir şey istemeye gör, canını verir. Limonun lâfını etsem, mutlaka bize bırakacak, kendi limonsuz dönecekti evine. Aklıma başka bir yol geldi. Limonu iğneyle deldim, bir damla emdim. Nefsimi körlettim. Ama unuttum gitti. Hata bende, limonu deldiğimi söylemeliydim ona."

"Aman kalk bacına gidelim."

"Bu saatte mi?"

"Evet, bu saatte!"

"Ne diyeceğiz?"

"Helallik dileyeceğiz."

Sonrasını tahmin ediyorsunuzdur. Çocuk bu huyu kendiliğinden bırakır, dost olur sakaya.